

NAGYVÁRAD

Előfizetési ár: Vidéken egy óra 40 lei.
Nagyváradon: egy óra 30 lei.

Főszerkesztő: HEGEDŰS NÁNDOR
Felkészítő szerkesztő: MARÓT SÁNDOR

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Károly herceg
(Szilágyi Dezső)-utca 6.

Béke

Írta: Pálffy György Irén

Bibliás időkben, mikor az emberiség nem hordta kapcsok közé préselt lelen a nagy bizonyosságot, hanem hittel magománnyal szárnyalta generáció a mecióra a megváltás ígértét: eljött kezettől idézett Óra és világ-terhét engelyt döfött a szédült ködben universumba: a szeretetet.

A eszme életre-serkent, de nagyszálzétmorzsolta szülőjét, az emberfiát. Kellenné hulltak az anyag törvényéldoló test-atomok, ám az örökkönbe elmúlásban bennrejtezett az élet usus lennitudása, mint satnya marolan gigászi ősök spermája. A magbitóra vonhatták, de szétfeszített ck annál táruktabban ontotta — a ed dolgok szintje fölé cövekelt maaból — a termő eszmét és bibliás ktn, kezdettől elhatározott világ-óráján est, hogy nem a bitó gyalázta széni a gondolatot, hanem az idea vica a botrány karóján is az embe gmulhatlan igéjévé a megváltó sze

Dött aztán Pentecostes — a nagy nd — az eszmék valóraküldése, ol az Istenálomnak éber cseleke kellett gyürkőznie. Felvirágozott, oszes kapu tábláján belül az apostol-sterített asztalához ültek tizenketten, hivők. Szájukra szók készültek. Iz vilá-átformáló erők gyülekeztek. anyiló ajkakra lakatot vert a tudat. A szeretet mögött még ott pa az Istenhalál bosszuja. A mellekben riss indulatok vertek riadót. Csobn szorongtak gyötrelembe-fagyott k Még tor-kivánó harag sistergett a vizemekből a felejthetetlen Golgotára. zizenkettő nem érthette meg a meg a várók ezer embernyelvét, pedig alalan botorkáltak odakivül szavukéett elküldöttségben Bábel-átokkal eszme-éhesek.

Acsodák megjárott ösvényén akkor enás galamb röpment fehér szárnyakon asba fel. Kormánytollain egészszé tee a primeur istenajándékot és tizen- hivők, készülődők, megháborított- akarva-akarók, a fölübük lángolt ret paroxizmusában egyszerre tizen- relven köszöntek: »Béke!«...

Áradva és szárnyalva, tüzes nyelv- szeliden, tizenkét erőnyomatékkal ztek és dédelgették az égőhaju, kin- ilágba a tüzetoltó örök törvényt, mely élkül nincs élet és nincs progresszió, mely élkül sem egyesek, sem népek nem lehetek az Istenlakomák áldott aszta-

Bibliás időkben, csodák napjaiban, a tizenkét ölelni-indult apostol beszédét egyszerre megértették a kitárt karok s a nyelv különbségét is legott áthidalta a tudó szeretet és belülhordozott béke, mely jároutat vert taji, osztálybeli és minden ellentét fölött.

A csodák — ha lassudó zökkenéssel is — váltig torognak az idők végtelen örvényében. De az ut egy és egy a Törvény. A példa — világot áttormálva — nem tévedhet és sugárkévéket kell szórnia mindenek számára, kiknek hatalom adott: tömegeket befogni. Hódítani csak oldott sarukkal, aiazkodóknak lehet. Nékik is csupán szeretettel, a tizenkétszer, belülről, önerejével béke fehér fénye mellett. Előb kell azok-

nak — a nyelvek különbségén is átége- tön — akik tömegeket követelnek föl- emelt kormánybotjuk mögé. És ha hitükbe testesitik Pentecostes ötvenszer sokezer igazságát: akkor nem lesznek többé tér- dek alá gyűrt népek, melyeknek életkérő, tétova szőja könnymosta uton az érttet- lenbe hullnék, nem lesznek fajok, feleke- zetek vagy osztályok, melyeknek segély. kiáltását rosszhiszeműség és gyűlölet foj- taná hangtalanná. Hanem megnyilnak a remények nekizöldült lombjával átfönt ka- puk azokra is, akik ma nyögnek, titokban könnyet hullatnak, vállal a földön heverve bibliás régi idők zsoltárszavával vigasz- talódnak és lesz ezerévek tanulságának szövétnekénél megvilágosult, hosszannás pünkösöd.

Interpelláció a kamarában az erdélyi gazdasági helyzet miatt

Tiltakozás a kormányrendeletek ellen

Tegnap délelőtt Bratianu miniszterel- nök elnökletével miniszterta volt, a melyen a spekuláció meg téséről szóló javaslatot terjesztették. A javas- lat megállapítja, hogy a maximális árakat a kereskedelmi miniszter és az iparkama- ra fogják megállapítani és az ez ellen vétőket huszonnégy óra alatt bíróság elé ál- litják. A javaslatot teljes egészében elfo- gadták.

Bukarestből jelentik: Lepedatu volt pénzügyi államtitkár a kamara mai ülésén a válságos gazdasági helyzetről beszélt. Kérte, hogy erre vonatkozó interpelláció- ját tüzzék napirendre. Hans Henrich kép- viselő tiltakozik a kormánynak a mező- gazdasági érdekeket sértő rendeletei ellen. Különösen Erdélyt érintik súlyosan ezek az intézkedések.

Madgearu: Argetoianu által felvett 32 millió lei kölcsönt teszi szóvá, amelynek

fedezetképpen a Kereskedelmi Banknak 32 millió francia frank értékű bont adott. Ennek a kölcsönnek ilyenformán a kama- tai 100 millió leire rugnak. Felvilágosítást és az ügyben szigorú szankciókat követel a kormánytól. Bratianu Vintilla megerősí- ti Madgearu vádjait. Azután az ipari hi- tel tárgyalásait kezdték meg. Végül Sasu kereskedelmi miniszter beterjesztette a technikai művek nacionalizálásáról szóló törvényjavaslatot.

A Dimineata nagy cikket közöl az er- délyi magyar püspöki karral kapcsolato- san. A magyar püspökök a lap szerint má- jus 16-án, szerdán Budapesten évi rendes gyűlést tartottak. Ezen a gyűlésen megje- lent gróf Széchenyi Miklós nagyváradai ró- mai katolikus püspök a szatmári katolikus püspökkel együtt. A lap felhívja a kor- mány figyelmét a különös jelenségre és szigorú vizsgálatot követel.

Bethlen magyar miniszterelnök a pápánál

Budapestről jelentik: Bethlen magyar miniszterelnök és Kállay Rómában töltik a pünkösdi ünnepeket. Kállay — valószí- nűleg hétfőn este — Párisba utazik, míg a miniszterelnök kedden hagyja el Rómát és Bécsen át tér vissza Budapestre, ahol résztvesz a nemzetgyűlés szerdai formális ülésén.

Bethlen pénteken Anglia nagyköveté- vel tárgyalt. Kállayval együtt. Délben Ne- mes Adolf gróf, a Quirinal magyar kö- vete Bthlenék tiszteletére dezsőné adott, melyen jelen volt Mussolini, Antici Matei és Carfadelli hercegek is. Délután Bethlen a római magyar kolónia tisztelgését fo- gadta.

A pápa is kihallgatáson fogadta a ma- gyar kiküldötteket, kik ezután Gasparri bíborshoz hivatalosak.

A miniszterek vatikáni látogatása nem csupán udvariassági aktus, mert Bethlen

ez alkalommal a magyarországi katolikus hierarchiára és a vatikáni viszony ujja- szervezésére nézve is tárgyalt. Mint a Habs- burgi monarchiából alakult valamennyi ál- lam, így Magyarország is kénytelen vonat- kozásait revízió alá venni, mert a Habs- burg-vatikáni konkordátum érvénye meg- dől.

A Temps mai cikkében összehasonlí- tást közöl egyrészt Magyarországnak, más- részt Ausztriának, Németországnak gaz- dasági, pénzügyi teherbíró képességéről. Legtöbb külföldi adóssága Magyarorszá- gnak van még háboru előttről. Ezek a be- ruházási hitelek, amelyeket Budapesten s a magyar állam a kultura s népiölét eme- léséért vett fel. A Temps cikke azzal a konklúzióval végződik, hogy a nyugati ha- talmaknak a maguk érdekében kell, hogy Magyarországot adósságai megfizetéséhez segítsesse.

Még egyszer a Burián-ügy

Lapunk tegnapi számában közöltük a „Musica“-vállalat nyilatkozatát a Burián-ügyben. E nyilatkozatból tegnap még kiderült az, hogy Burián vállalkozott a Kolnidre éneklésére és még sem tette meg, továbbá, hogy opera-áriákat vettek fel a műsorba, de a Toseát, Carment stb. mégis megspórolta a színháznak.

Most Burián kamaranékes a következő nyilatkozatot közli:

— Rácz Ernő velem kötött szerződésemet értelmezését illető logikájában követni normális ember részére — ki magam is négy évig hallgattam jogot, szerény véleményem szerint legalább — teljesen kizárt dolog! Már egy ízben kijelentettem s ezuttal ismétlem, hogy szerződésemből igenis belefoglaltam volt, miszerint kizárólag csak a Musica által rendezett koncertekben lépek fel. Azonban melyik józanul gondolkodó ember fogja ezt fel, illetve értelmezi másként, minthogy ezen obligóm csupán s kizárólag azon időtartamra bír érvénnyel, míg a „Musica“-val szemben vállalt kötelezettségemnek eleget nem tettem, illetve 2 koncertemet nem abszolváltam. Hiszen éppen ezen obligómnak teljesen híven megfelelni kívánván, nem tettem eleget multkor, igaz sajnálatomra, az én kedves Bánáss László főtisztelendő uram azon baráti felkérésének, hogy egyik májusi ájtatosságon énekeljek az olasz plébánia templomban. Most, e hó 27-én, színházi vendégszerepléseimnek pontos lebonyolítása után, kész örömmel fogom ezen akaratlan mulasztásomat pótolni és boldog leszek, ha ezuttal le fogom róhatni a kitűnő Bánáss főtisztelendő barátomnak szívesen tett korábbi ígéretemet. Reményilem, hogy nem kell immár amiatt reszkennem, miszerint Rácz ur, a „Musica“ mindenható s legfőbb hadura engem ebben megakadályoz és rendőri karhatalommal próbál a plébánia kórusáról lecipeltetni.

De hogy is méltóztatott a dolgot volta képen — a famózus — Rácz ur elképzelni — mondá a kamaranékes szatirikusan mosolyogva. Nem tempóm a személyeskedés, sem a hírlapi polémizálás, de — zárójelben megjegyezve, tette hozzá Burián hamiskás nevetéssel — ha személyeskedni és polemizálni volna kedvem, akkor is előbb alaposan szemügyre venném s alaposan megválogatnám az ellenfeleimet. Nos, hogy is képzelte el a derék Rácz ur, a kitűnő koncert-rendező az ügyet? Talán azt álmodta, hogy ő Mefisztó s én dr Fausztulus vagyok, ki neki — a Musicának — örökre eladtam — 18.000 leierért — a lelkemet.

Ami a Kolnidrei egyházi dal mellőzését illeti, erre nézve a következőket:

Rácz ur sürgönyileg intézte hozzám Aradra azon kérését, miszerint megengedném, hogy ezen dalt műsoromba felvegyék, mire én beleegyezésemet adtam. De miután ezen ajánlat Rácz urtól eredt, feltettem, hogy ő a kérdéses egyházi dalnak megfelelő, stilszerűen harmónizált kottája felett rendelkezik. Midőn megérkeztem, meglepetésemre előm tették a „Szulamit“-beli felette gyarló Goldfaden-féle Kolnidre kiadást, melyet — így bíralták el kompetens részről — a neológ főkantór és Fink karvezető ur is — méltatlan lett volna énekelnem. Ha Rácz ur muzsikához értene, úgy ezt be kellett volna azonnal látnia, de úgy látszik, Rácz ur csak rendezni „próbálni“, muzsikának azonban egyáltalán nem kiváló.

Nem óhajtok több szót vesztegetni ezen ügyre, mely engem mód felett untat, sőt megígértem, hogy Pesten egyetlen betűt sem fogok senki előtt a magam jószántából ezen ügyről említeni. Ellenben nem vállaltam arra nézve kötelező ígéretet, hogy amennyiben engem kérdeznének meg — ami igen gyakran előfordul kollegáim és kollegáim részéről — hogy legközelebbi romániai

turnéjok alkalmával esetleges nagyvárad vendégszerepléskor melyik koncertrendező vállalat közvetítését vegyék igénybe, hogy éppen Rácz urat fogom-e melegen beajánlani, ez legalább is kétséges.

A város saját költségén fenttarthatja a telekkönyvet

Mint ismeretes, a Regát nem ismeri a telekkönyvet, mint intézményt s tekintettel a minden téren való unifikálásra Erdély telekkönyvi hivatalai is beszüntetés előtt állanak.

Az állam már hosszabb idő óta nem gondoskodik a telekkönyvi hivatalok fentartásáról, melyet részben úgy oldottak meg eddig, hogy az ügyfelek szálították a bejegyzésekhez szükséges papirost, illetve ezen a címen a hivatal megfelelő díjakat szedett egy rendelet alapján. A telekkönyv megszűnése az állami adminisztrációban jelentékeny visszafejlődést jelentene, éppen ezért Erdély összes városai egyöntetű felirattal fordultak a miniszterhez, hogy ne szüntesse meg a rendkívüli fontos ságu intézményt.

A miniszter most leiratot intézett a városokhoz, amelyben, tudomására hozza, hogy a telekkönyv további működése ellen nincs kifogása, azonban az állam a fentartás költségeihez nem járul hozzá, tartásuk el telekkönyvi hivatalait a városok.

Természetesen ebbe a megoldásba szívesen belemegy minden város, Kolozsvár ez évi büdzséje terhére már egy millió el is irányzott erre a célra, azonban Nagyvárad megfelelő anyagi fedezet nélkül áll. A költségvetésben még nem gondoskodott a telekkönyvi hivatalok eltartásáról s a polgármester a miniszteri leiratot áttette Benedek pénzügyi tanácsoshoz kellő javaslatlással véget.

Szerdán teljes munkaszünet

A május 23 iki egyesülési ünnepségek programja

Az ó-naptár szerinti május 10-én, (tehát az új napjár szerint 23-án) ünnepli meg egész Románia az egyesülési ünnepet, amely alkalommal Nagyváradon is nagy ünnepségeket tartanak. Az ünnepségek programját a következőkben közli a prefektura: I. Május 10—23-án az összes üzletek és műhelyek, középületek zárva tartandók. II. Minden magánépületre és magánintézetre a nemzeti színű zászló kitűzendő, a középületeket pedig ezenkívül virággal díszítik fel. III. Napkeltekor, reggel 6 órakor az ágyukból 21 lövést adnak le, amely azt jelzi, hogy nemzeti ünnep ül a város. IV. Reggel 9 órakor a helyőrség összes csapata, az iskolák összes növendékei és a különféle egyesületek tagjai sorakoznak az Unirea (Szent László) téren és a Regina Maria (Bémer) téren a katonai parancsnokság tervezete szerint. V. Reggel 8 órakor minden felekezet templomaiban Te Deumot tartanak, a gör. keleti és katolikus templomokban pedig 9 órakor lesz hivatalos istentisztelet. VI. Az összes köztisztviselők és hatóságok résztvesznek a görög keleti és katolikus templomokban tartandó istentiszteleten, a hogy az nekik ki van jelölve (a prefektus és a polgármester, a gör. keleti, az alispán és a városi főjegyző a görög katolikus templomban). VII. Az összes törzstisztek és tisztekre kötelező, hogy résztvegyenek az istentiszteleteken, ahogy azt a helyőrség parancsnok kijelöli. VIII. Reggel 9 óra 30 perckor csapatszemele és diszfelvonulás.

IX. 12 órakor a prefektus és Oltear bornok fogadja az alkalmi üdvözlőket, amelynek jelen lesznek az összes tábornok és ezredparancsnokok, a szolgátevők, valamint az összes hivatalos személyek. Az üdvözlő beszédeket a következő sorrendben fogadják: 1. A hadsereg. 2. Ortodox klérus. 3. A görög katolikus klérus. 4. A római katolikus. 5. A református. 6. Lutheránus. 7. Neolog és ortodox izraelita hitközségek papsága. 8. Az üdvözlő tábla elnöke. 9. A jogakadémia dékánja. 10. A megye alispánja. 11. A polgármester. 12. Az egészségügyi szolgálat főnöke. 13. A rendőrprefektus. 14. Az Ügyvédi hivatal elnöke. 15. A tankerületi főigazgatója. 16. A tantestület. 17. A tanfelügyelő. 18. A Kereskedelmi és Iparkamara elnöke, valamint az ipari és kereskedelmi munkafelügyelők. 19. A munkás- és szerszervezetek. Erre következik a helyőrség parancsnok és a prefektus válaszbeszéde. X. Délután 4 órakor ünnepély a színházban. XI. Délután 5 órától 7 óráig tiszta a Bémer-téren. XII. Este 8 órától mind köz- és magánépület kivilágítandó és 9 órakor fáklyásmenet. Olteanu utján rális sk. hadseregparancsnok. Petefi lián prefektus.

Gyilkosság vagy szörnyű cséltlenség

Hulla a Bányasori réten

Szombat reggel a bányasori lakók észlelték a rendőrséget, hogy a Teréz utca melletti kis réten egy ismeretlen ember teste fekszik.

A rendőrség részéről Fodor Bertold felügyelő a városi tisztiorvos mellé ki a helyszíre. A hulla zsebeiben találtak több megállapítást nyert, hogy Mendelovics Márton 49 éves, nagykarolyi lakos szegénysorsu gyári munkással Mendelovics Torna-utca 5. sz. alatt lakott. Homlokán egy üvegcsereptől származó sebtől seb tátongot s a véres üvegcsereptől feküdt. A haláleset körülményei arra lehet következtetni, hogy a szegénylen munkásembr éjszakai munkájából tan bandukolt haza, amikor a réten haladtában valamiben megbotlott, hóg vágódott és fejét oly végzetesen ütötte az üvegcserepbe, hogy szörnyethalt.

A gyilkosság feltevése azért valószínű, mert Mendelovics közismerten szegény sorban tengődött s a zsebében talált pénzénél nem is lehetett több pénze.

DORIAN FILMSZÍNHÁZ

Ma utoljára

Lady Godiva

Monumentális filmdráma 6 felvonással

Hétfő, Kedd, Szerda

Arany az utcán

Reinhold Sünzel
Liane Haid
Henrich Eisenbach

Legdivatosabb liberti, grenadin és mosóárak legolcsóbban

ROTH csipkeáruházánál
Sas passagenál

Igy letűnt nemzedék

Dr Berkovits Ferenc.

Írta: Dr Grósz Menyhért

„Olyanok vagyunk mi emberek, mint a gyermek, aki a tudás partján néha-néha egy-egy kavicsot fölemel, holott előttünk az ismeretlen óriási óceánja terül el.”

Newton

Mély megilletődéssel és nagy aggodalommal fogok hozzá ahhoz, hogy Berkovits Ferenc szobrát betűk anyagából hűzémlyen kifaragjam. Ehhez nem elég előakarat, ehhez művészi érzék kell. S egy kérdés, hogy nem maradok-e csupán előakaratnál?

Ime, mit ír egy helyütt Berkovits Ferenc?

„A művészi szobor bármily póré legyen és bár hányszor tekintünk rá, benne mindig a harmonia érzetét kelti. Azért, hogy mit, hanem miként fejezi ki. Bármit is ábrázoljon, látjuk benne a jellemzés és érzés kifejezését és a szellem világlátását, szimmetriáját és ritmusában érezzük a gondolatnak megfelelő megjelenítését és az igazság valóságosságát.”

Ugy kívánom a jelen nemzedéknek, hogy ő nagy alakját bemutatni, amilyennek és magam ismertem és amint kitörölhetetlenül jelenleg is benne él lelki világában.

Álljon meg egy percre a nyugovóra jutni sehogyan se tudó jelen társadalma e nagy férfiú alakja előtt, s tegye hozzá a tisztelet, az elismerés és a hálát koszorúját.

A zseni dinasztijából való Berkovits Ferenc. Amint általában a Berkovitsok családja e magasabbrendű intellektuális világból való. Berkovits Zsigmond — a nagy orvos — az éleslátás, okosság és az intuíció mestere volt.

Ennek fia, Miklós, a kellem, a férfias és ötletesség mintaképe.

Berkovits Ferenc a kötelesség, a tudás, a hypermodernség, a mélyreható judicium, a közért fáradhatatlan és önzetlen munkát nem kimélő közbecsülésnek örvendő volt korának.

Sajátságos viszony volt a Berkovitsok között. Mindenik a másikat tartotta különben. Még a fülemben cseng most is a megfoghatatlan kimért modoru Berkovits Zsigmond egy hozzám intézett megjegyzése Ferenc öccsének egy kiválóan ötletes előadás után:

— Mit szól hozzá, milyen okos ember az én Feri öcsém.

Tehetségük kölcsönös elismerése mögött nem rejtett sem affektálás, sem csatlakozási önteltség. Tehetség hódolt a tehetségnek. S hogy mennyire nem volt ez az elismerés mesterkelt, bizonyítja, hogy mindenki, aki az ő közelükbe került, hódolattal adózott mindeniknek külön-külön!

De Berkovits Ferenc talán mégis leggyönyörűbb volt köztük, mert nála a kiváló tehetség párosulva volt szinte csodálatos szorgalommal és tudással. Öreg napjaiig szinte tanrendes beosztással tanult, hol négy nyelvek szavait, jogtudományt, filozófiát, hol matematikát, vallás-erkölcsi kérdéseket, természettudományt.

Berkovits Ferenc nagyságát nem szükséges vidékies mértékkel mérni. Akik árnyékában haladtunk, meg tudtuk figyelni tehetségének és tudásának méreteit, s teket csak igen nagy körzetben lehetett volna másra is alkalmazni.

Oly kornak szülöttje volt, mely még nem fejlesztette ki a magasabb télemben vett kultur-ember típusát. Az gyermek- és ifjúkora intellektuálisait a

régi nemesség utódai alkották, akik közül ama korban bizony ritka számba ment a valódi „européer”, noha számos örökölt jó tulajdonságot tőlük elvitatni nem lehetett.

E kor gyermekeként növe föl, példamutó környezet hiányában, saját maga teremtetten meg az ő külön kulturvilágát.

Folyton tanult s a tanultakba bemélyedve nem vált unalmas lexikonná, hanem a tanultakat földolgozva, önálló nézőpontokra helyezkedett. Nem egyszerű recitator, szolgálai utánzatu tanítvány lett ő, hanem mester, akinek agyában az önálló eszmék egész raja támadt.

Ha nem a mi vidéki városunkban élt volna, szellemének fénye az egész országot besugarazta volna. Így is országos nevet vívott ki magának. S ha erősebb ambíciók, hűség fűtötték volna, nemcsak e város, hanem az egész ország egyik legtekintélyesebb férfija lett volna belőle.

Hűség távol állott tőle. Ambíciója legfőképpen a studiumok művelésére szorítkozott. Még jogi tudását sem váltotta fel apró pénzre. Távol állott a pénz hajhászástól. Visszavonulva könyvtáros szobájában, csak egy-egy érdekesebb jogi esetet fogadott el ügyvédi minőségben, amde jogi tanácsért hozzáfutó bírók és ügyvéd-kartársai részére mindig volt tudásának gazdag tárházából egy-egy értékes ajándék. Midőn ügyvédi kamarai elnökké választották meg, az valóban kollegáinak hódolata volt a tekintély előtt.

Mint jogász nemcsak a hazai jogban volt jártas, hanem a külföldiekében is. Ez nála természetes volt. Ő nem elégedett meg az adott tényekkel, hanem buvárkodó természete kereste a „miért”-et és a tények fejlődési folyamatát. Mint ilyen természet, aki folyton szomjuhozott a több tudás után, nem elégedhetett meg csupán saját szakmájának művelésével. Nem tudott, nem akart egyoldalú lenni, mint a német mondja: „Fachidiot”, aki szakmájában kitűnő lehet, amde látókörét különleges tudományának periméje elzárja a tudás egyéb területeitől.

Természetes tehát, hogy oly nagy szellem, mint az övé, tényleg nem elégedhetett meg a parti kavicsokkal, hanem tekintetét a megismerés, a tudás végtelen óceánjára fordította s kereste az annak mélyén elrejtett kincseket.

S ha földi javakban nem is, minő Kroeusa volt ő a mi itteni kis világunk szellemi kincsének! Szinte alig volt a világirodalomnak csak valamire való műve, amely ismeretlen lett volna előtte.

Nem tudnám eldönteni, hogy a tudás melyik ágát szerette legjobban. Öreg koráig előszeretettel foglalkozott matematikai problémák megoldásával. A filozofia minden terén otthonos volt. Talán egyetlen ember volt városunkban, aki Kantot és Schopenhauert alaposan ismerte. Ugy hiszem, hogy Marx gazdasági tanába nem tudott belemélyedni. Ellenben a vallás-filozofiával igen behatóan foglalkozott s úgy a pápai encyclikák, mint az egyházatyák iratai nagyon érdekelték. Jellemző rá nézve az az eset, amidőn egy bíró barátja irodájába benyitott, mélyen elmélyülve találta egy angol püspök ünnepi predikációjában, melyben a püspök a papi nőtlenség ellen mennydörgött.

Ethikai irányu tanulmányai is széles alapokon nyugvók voltak. Ez irányu tanításából, szentenciáiból tanultunk legtöbbet. S nem tudnám alakját hiven visszaadni, ha néhány idevágó idézetet nem sorakoztatnék föl. Hadd következzenek egymás után:

„Hogy az élet sívár, megengedjük; de kérdés: kinek? A nagy tenger szükségese lételeme a hajónak és nem is az, hanem csak az a csekély víztömeg, okozza

veszedelmét, mely abból beléje kerül. Az élet kikerülhetetlen sívárságából csak az a kicsi teszi tönkre az egyest, mely abból szivébe kerül. Vigyázzunk tehát, hogy a sívárság bármily kis mennyiségét abba be ne engedjük.”

Azt írja egy helyt: „Diogenes az emberektől ellepott forumon lámpással sem találta meg az embert. Miért? Mert külső fénysugarak világításánál kereste. Világosítsuk meg tehát minden dolgunkat belsőnk fényével és bizonyára lelkünk idealisztikus törekvéseinek kielégítését mindig megtalálja.”

Noha a jótékonyosság terén szintén az első sorban haladt, sőt egyik megalapítója volt a „Gyermekebarát”, „Rabsegélyző” és más egyesületeknek, a jótékonyt tehát gyakorlatilag üzte ugyan, azonban elvi álláspontja sokkal magasabb volt.

„... ne azon járjon tehát eszünk, hogy az elhagyatottak és nyomorgók részére intézményeket létesítsünk, hanem hogy az elhagyatás és nyomorúság okai megszűnjenek, vagy legalább kevesbedjenek. A szeretetteljes gondozást, a meleg szívet és erős lelket ne arra fordítsuk... hanem hogy a segélyre szorulás okai az erkölcsi nyomorúság mocsara kiszáritassék.”

A társadalmi igazságosságnak nagy bajnoka Berkovits Ferenc.

Henry George álláspontjára helyezkedik s vele együtt hirdeti, hogy ha a humanus világ még milliószor több jótékonyt gyakorolna, még sem tudná az emberek nyomorát megszüntetni. Lehetőségesnek tart oly társadalmi berendezést, mely a segélyre szorultak számát a kikerülhetetlen esetekre szállítja le.

Főlháborítja Berkovitsot a házasságon kívül született gyermekek sorsa is. Egész tanulmányt szentel a kérdésnek.

„Törvényes házasságból származott gyermeknél a társadalom nemcsak nem akadályozza a szülők szeretetét, hanem egyenesen követeli. Házasságon kívül született gyermekkel szemben, ily követelést már csak az anyához, de nem a társadalom, hanem önző okoknál fogva a törvényhozó intéz, míg a társadalom már természetesebbnek találja, ha az anya ily gyermektől elfordul, az apánál pedig ezt éppenséggel rendén levőnek tartja.”

Sajnálom, hogy csillogó dialektikával, lenyűgöző logikával megirt e tárgy értekezését nem közölhettem itt végig. Egész okfejtéséből kisugárzik a jó és igazságos ember lény, aki sajnálja a bukott anyát, ennek gyermekét s felháborodik a társadalom farizeuskodásán, amely, amíg egyrészt elítéli e viszony gyümölcsét, másrészt pedig szaporítja ez eseteket.

(Befejezése következik.)

„FRONTIERA”
KERESKEDELMES ÉS IPARBANK R.-T.
Calea Regale Ferdinand 3

Deviza átutalásokra autorizált bank.

Deviza átutalásokat pontosan és legelőnyösebben eszközöl.

Időben pénzeket vesz és elad.

Deviza osztály telefon számai: 520 és 541

Zsoldos Tanintézet

Budapest, VII. Dohány-utca 84. :: Telefon J. 124-47.

A legjobban készít elő magánvizsgákra

Ferdinánd király
Rákóczi-ut 55 szám

Gergely Gyula úri szabószága

Ferdinánd király
Rákóczi-ut 55 szám

Magyar huszártiszt és olasz hercegnő szerelme

Szöktetés Nápolyból Biharba

Kissé távoli és régmúlt időkbe kalandozik most a riporter tolla: a napoleoni időkbe, amikor az osztrák császár regimentsmentjében magyar urfiak víteztek Itáliában azur kék ege alatt s az élet és a szerelem — úgy mondják — sokkal szebb, tűzesebb és szenvedélyesebb volt, mint az elparlagiasodott érzések, futó és elfajult szerelmek mai rideg korában. Különös érzéket az ad ennek a százhuszévvvel ezelőtt lezajlott romantikus történetnek, hogy főhőse, verebélyi Marzsó Imre császári kapitány édes nagyatyja, a Bihar megyében jól ismert Marzsó Iván nyugalmazott államvasuti főfelügyelőnek és felsőőri Hollóssy Kálmánné, született verebélyi Marzsó Yermé urasszonynak, aki jelenleg az aradmegyei Erdőhegyen lakik férjével együtt. A Marzsó-familiában szájról-szájra járt verebélyi Marzsó Imre huszárkapitány bájos és a végén tragikusává vált szerelmi története Colonna Jozefa olasz hercegnővel, akit tizenhárom éves korában szöktetett meg romantikus körülmények között a daliás huszárkapitány.

A kis hercegnő, Principesse Jozefa Colonna Nápolyban élt anno 1806, a kék barlang és a haragos Vezus közelében hercegi szülei csodálatos kastélyában, amikor kitört volt az olasz-osztrák háború s egy tündöklő tavaszi napon — az Ég küldte a csodát, — fehér paripán magyar huszárok vonultak be a városba. A forgandó hadiszerencse akkor az osztrákok oldalán volt és az osztrák ármándiának gyöngyei voltak a magyar huszárok. Így történt, hogy a többi nyalka vítézzel együtt verebélyi Marzsó Imre huszárkapitányt is Nápolyba sodorta csapata élén a háború. A sudár termetű délceg magyar kapitányt a Colonna hercegi család ősi kastélyába kvártélyozták be. A Colonna-családnak volt egy tüneményesen szép, tizenhárom éves létére pompásan kifejtett leánysarja: Colonna Jozefa hercegnő. A kis hercegnő rövid idő alatt szenvedélyes szerelemre gyulladt a férfias és daliás huszárkapitány iránt, aki nem sokat teketóriázott, összeütötte sarkantyus csizmáját a hercegi szülei előtt és rövidesen és kereken megkérte az alig tizenhárom éves kis hercegnő kezét.

A gögös szülei — Olaszország arisztokráciájának vezető tagjai — természetesen fagyos merevséggel visszautasították verebélyi Marzsó Imre bihari magyar nemes leánykérő ajánlatát. Nem akarták a tizenhárom éves kis hercegnőt odaadni a kapitánynak, akit hercegi büszkeséggel alsóbbrendű embernek tartottak s már azért is gyűlölték, mert hisz ő is a megszállócsapatok élén vonult be Nápolyba. A büszkeség, előítélet és gyűlölet azonban nem akadályozhatta meg az ifjú szerelmeket abban a szándékukban, hogy egymáséi legyenek. A huszárkapitány ki is jelentette az öreg Colonna hercegnek: Ha nem adják nekem Jozefa hercegnőt, akkor meg szöktetem!

Egyéb sem kellett a nápolyi patriciusoknak. Hogy az ő hercegi sarjukat egy közönséges huszárkapitány megszöktesse! Minden eszközzel meg akarták akadályozni ezt a tervet s az eszközök között első sorban a brávó és a gyilkos, ez az akkori igen használatos két eszköz szerepelt. A Colonna-család brávót fogadott fel, hogy Marzsó Imrét megölje és a brávó törével egy viharos éjszaka rá is rontott a

kapitányra, hogy leszurja. A kapitány azonban kicsavarta a tört a gyilkos kezéből (ma is ott van a hegyes és éles penge a Marzsó-család birtokában) és férfias daccal és elhatározással — azért is megszöktette a gyermek-hercegnőt, sőt még Nápolyban házasságot kötött vele.

Az ifjú pár — a tizenhárom éves hercegnő és a huszonöt éves huszárkapitány — egyenesen a Marzsó-családnak bihari birtokára költözött. A kőji nemesi kuriaiban éltek állandóan viruló szerelemben, békés visszavonultságban (a kis hercegnőnek tizenöt éves korában már fiugyermeke született: Marzsó József), amikor elkövetkeztek az 1848-as idők. Apa és fiu együtt ítélte őket halálra Haynau, az aradi vörbírő. Szerencsére idejekorán megkegyelmezték nekik. A Marzsó-család ezután költözött Biharból Aradra és így került volna Colonna Jozefa hercegnő is a város falai közé, ha utközben el nem ragadja az akkor pusztító szörnyű járvány, a kolera. A hercegnőt ötvenöt esztendőskorában magyar földön hantolták örök nyugalomra békességes és gyönyörű élet után, mikor már negyedik gyermekét taníttatta magyar szóval mindenféle tudományra.

Sarkadon még ma is látható a tragikus körülmények között elhunyt hercegnő sírja, amelyet az e célra létesített alapítványból tartanak karban. Férje, Marzsó Imre a hatvanas években követte csodaszép nejét a halálba. Marzsó Imrét a régi aradi temetőben helyezték örök nyugalomra, de hozzátartozói hiába keresnek ma a sirt: dudva benötte, idő eltakarta.

Mamut-csontokat találtak Tenkén

Ritka diluviális leletre bukkantak nemrégiben egy malomépítéssel kapcsolatos ásatás közben Tenke mellett. Az egyhangú kis biharmegyei község határában emberemlékezet óta találnak olyan őskori maradványokat, különösen kagylókat, amik arra valanak, hogy a Nagyalföld e részén valamikor tenger terpeszkedett. Tenkétől nem messzire domborodnak a Bihar-hegyek s így valószínűleg ezen a vidéken már partokba határolódott a végtelen víz.

Évezredekkel ezelőtt, az iguandonok s más monstruózus reptiliák aranykorszakában barangolhatott a mai Tenke környékén az a lomha Mamuth is, amelynek csontvázát pár héttel ezelőtt malomépítő munkások hét méter mély ágyában megpillantották, majd — az Urnak és kultúrájának 1923-ik esztendejében — a legnagyobb lelki nyugalommal bebetonirozták.

Egykét Mamuth-fog ígyis hozzáértő emberek kezébe került; köztük egy darab dr. Sebess Lajos volt tenkei körorvos, jelenleg nagyváradi lakos birtokába. Sebess doktortól tudjuk meg a kissé különös Mamuth-történetét: a gyönyörű ép és ma megbecsülhetetlen értékű muzeális csontváz ott feküdt a tenkeiek szeme előtt csaknem teljes meztelenségében s az értékét mitsem sejtő emberek újra visszahantolták évezredes sírjába.

Medra Károly tenkei malomtulajdonosnak a Körös mentén fekvő vizimalmát építették át két emeletesre márciusban. A víz felől hatalmas turbinát kellett elhelyezni s ennek alapépítményéhez kavicsos talajon mintegy hét méter mélyen beástak a földbe. Eleinte a munkások csak néhány hatalmas, sűrűn recézett fogat, majd a hozzátartozó egész Mamuth-csontvázat is megpillantották.

A mélységben azonban már forró vifakadt — a laza kavicsréteg is omladozni kezdett s így — bár csekély költséggel csuszamló rétegeket meg lehetett volna erősíteni s a vagyont és muzeális raritát jelentő váz teljes épségben kiemelhető lett volna: — az építészvezetők a kiásott részben bebetonirozták.

Mialatt a Mamuth-felfedezés híre Terékől Nagyváradig bevergődött, felépült föléje egy kétemeletes malom; amit már mégis rossz üzlet is volna lebontani a csontokért. A malomban vígan járnak turbina kerekai, hajtja őket a vízerő s ezredévek, melyek egy pillanatra a bihari nép előtt feltárták, majd újból eltakarták egy vízőzön előtti, félelmetes élőlény hiúságos földi maradványait.

6 üléses

személy autók

a legolcsóbban bérelhető minden irányban.

ANDRISKA ÉS ROSENBAUM autó-garage

Str. Calvin (Bitoók Zeigmond-u.) 15
Ugyanott autó és kerékpár gumicsatlósól kapható. — Telefon 208. sz.

16t olcsón csak MOSKOVITSNÁL, Zöldfa utca 8, a Fehér Bányás áruházban vásárolható. — Meglepő árak!!!

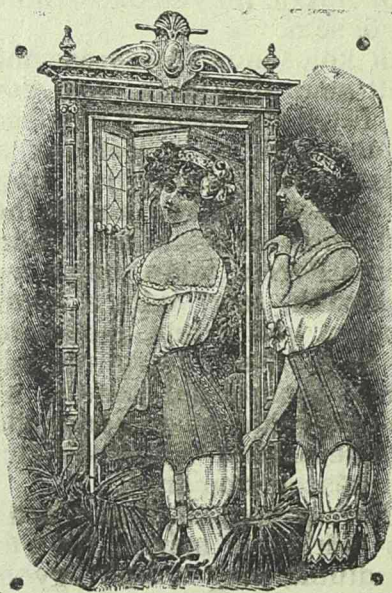
Munkás ing — — —	79 lejtől	Női himzett ing — — —	99 lejtől
Bőrös alsónadrág — —	59 lejtől	DMC fehér — — —	550-600
Zokni — — —	15 lejtől	DMC színes — — —	6 lejtől
Nyakkendő — — —	19 lejtől	Vászon métere — — —	32 lejtől
Reform női nadrág — —	69 lejtől	Karton — — —	29 lejtől
Női zsebkendő — — —	5 lejtől	Szövet — — —	49 lejtől
Női harisnya — — —	22 lejtől	Asszonyka kel. vászon	49 lejtől
Női kötény — — —	65 lejtől	Batist — — —	37 lejtől
Gyermekek zokni — — —	8 lejtől	Cipész közbélés vászon	26 lejtől
1000 jános alsó szál — —	13 lejtől	Férfi ing dupla kézzel	139 lejtől
Gyermekek bőrkötény — —	45 lejtől	vel, 2 gallérral — —	139 lejtől

Allandó nagy raktár mindenféle cernál, DMC, rőtös és rövidárúknak. Óriási választék különféle vásznakban, zefírek, delainok, szövetek, divat kelmék hetenként friss tételekben. Kész férfi, női és gyermek fehérneműek mérték után is készülnek. Szabó kell őket!

Teljes menyasszonyi kelongyák

Viszonteladóknek nagy árkedvezmény.

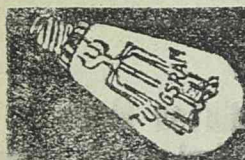
ELSORENDÜ FUZÓSZALON

Külföldi utamról megérkeztem s a legújabb csipő, hasfűző és melltartó modelleket hoztam és orvosrendelésre készítek higiénikus dr. Kés márkájú háskötőket

IZSÁK LIDIA

Str. J. Vulcan (Nagy Sándor-u.) 1.

TUNGSRAM

A legjobb villanykörte!
Mindenütt kapható!

Kinevezték az első ipari kormánybiztos Erdélyben.

A vállalatot terhelő a kormánybiztos fizetése is.

Bratianu pénzügyminiszter ipari politikája mindjobban érezteti hatását. Különösen az erdélyi ipar selymi meg ezeket az intézkedéseket, mert Erdély az ahol ezeket a rendeleteket legelőször bevezetik és sajnos szinte kísérleti talajává vált az egyes kormányintézkedések célszerűségének kipróbálására.

Már az ezelőtti rezsim is megpróbálkozott az ipari ellenőrzéssel, ami természetesen csak az ipar kárára válik. A nagyváradai városi villamosvasut ellenőrzése céljából kinevezték két évvel ezelőtt már egy mérnököt kormánybiztosi címmel. A kormány azonban hamarosan rájött arra, hogy az ipari ellenőr, vagy ahogyan hivatalosan hívják „kormánybiztos” működése egyáltalában nem felel meg az ipar kívánalmainak.

Azóta ismét abba hagyták a kísérletezést, míg most Bratianu Vintila pénzügyminiszter újból az ipari kormánybiztosokkal kísérletezik.

Szatmáron Printz Testvérek hatalmas vasgyárának és vasöntödéjének a nacionalizálással az ipari kormány nem volt megelégedve és amint most a kereskedelmi felügyelőség értesítést kapott, a vállalat ellenőrzésére Ivascu kormánybiztosot küldték ki. A kormánybiztos a rendelet értelmében az igazgatóság tagja. Mint ilyen a vállalat üzemét és könyvvezetését is ellenőrzi. Ezért rendes igazgatói fizetésben részesül. A vállalat a fizetésnek megfelelő összeget köteles a minisztériumhoz juttatni és a minisztérium utalja ki a kormánybiztosnak.

Ez az intézkedés tehát nemcsak anyagilag terhelő meglehetősen súlyosan a vállalatot, hanem megnehezíti a vállalat adminisztrációját is.

A szatmári kormánybiztos kinevezés az első eset az erdélyi iparban és éppen ezért általános figyelem kíséri annak eredményét.

A technika vívmányai

A XX. század a technika százada, gépek közt élünk, de a dolgok lényegét nem ismerjük. A háboru alatt ugyan közelebbi ismeretségbe kerültünk néhány technikai nagyszerűséggel (42-es, gázbomba, műláb és kenyérjegy), de most ép 10 perc szünet van, színes jelszavakkal labdázunk a földudvaron, ahelyett hogy a jövő órára készülnénk. Az igazgató ur joggal következteti ebből, hogy az Ember nevű I. b) elemista tanuló ismét el fog bukni. Akkor pedig keresheti előlőrl az egészet. Ezért tanuljuk meg gyorsan mi az a technika?

Általában és viszont?

A futbalisták előtt nem ismeretlen fogalom a technika. Technikáról akkor beszélnek, ha a labda egy játékoshoz kerül, ki nem tudja, hogy mit csináljon vele, de úgy tesz, mintha tudná, mire csapata elveszti a mérkőzést. Ebből kiindulva vívták ki a többi technikát is, például az ember úgy tesz, mintha repülni tudna, mire nagy pompával eltemetik. Vagy telefon segítségével szomszéd városi barátjával akar beszélni, mire megüti a guta.

A drótnélküli telefon.

Eddig is ismeretes volt a telefonnélküli drót, mely minden vaskereskedésben kapható, de amelyre a telefon-központ nevű Karthauzi-kolostornál is elő lehet fizetni. Mindkét módszer egyformán célravezető, mer telefonálásra egyik sem alkalmas. Ujabbban Angliában a shimmy mellett a drótnélküli telefon jött divatba, amelynél a központ ki van kapcsolva és így nincs téves kapcsolás. Érthetetlen ugyan, hogy így mi célja van az egésznek, de meg lehetünk győződve róla, hogy a legközelebbi vívmány nem lehet más, mint a telefonnélküli telefon. De az aztán tökéletes lesz.

Einsteinnélküli Steinach.

A technika ma már ott tart, hogy nem csak a gépek romlanak el akkor, amikor nem kellene, hanem

az embert is ép úgy ki lehet javítani, mint a gépet. Ez egyrészt úgy történik, hogy műláb, műgyomrot vagy műfejet szerelnek rá, másrészt pedig öreg korára megifjítják. Ha egy 80 éves férfi elvesz egy 20 éves nő, akkor felkeresi Steinach professort, ki megoperálja, mire az illető azonnal 80 éves marad, míg megfiatalodásnak neveznek. A 20 éves nő ezzel szemben egy 30 éves házibarátot keres és így aránylag jól érzi magát. Ezt nevezik Steinach-fele relativitásnak.

Olvasónélküli ország.

Nem egészen új találmány, de mostanában tökéletesítették. Gazdag papák azelőtt önműködő hirtalovat vagy színésznőt vettek csemetéjüknek, ma újságot csinálnak nekik. A cipőgyári főkönyvelő írja a vezércikket, a szádkontista a noveillát és a levelező az irodalmi értekezést. Különböző felmordás terhe mellett. Egyedül a cipőkölcsönző osztály vezetője kap felmentést, minthogy a helyesírást nem ismeri. Így a lapra nincs más kiadás, mint a nyomdaköltség és ha az 5000 példányban készült szaklapból 4800 vízeza is marad, az a néhány példány egyéb célra igen előnyösen értékesíthető. A technika vívmányai közül ez a legveszélytelenebb, mert kudarc esetén legfeljebb a papa alkalmazottjai közül repül egy-kettő.

Embernélküli föld.

Minden bajnak az az oka, hogy az ember mindentől jelen van. Vasúti karambolnál, hajókatasztrófiánál, lapezerkesztésnél, autóbalesetnél nem történne semmi baj, ha nem lenne ember a földön. Még a háborútól is kellemes társasjáték volna. Ezt a boldog korszakot csak egy késő utókor fogja megélni, mikor is a Mars-lakók megszabadítják a földi-embert (homo stupidus) a technikától, nagyképűtől és ostoba életétől.

Rudas Zoltán

Kara-iki fizet — Konstantinápolyból

Az adós, ha egyszer elmegy abból a városból, ahol sikerült valakit megválni, akkor arra a követelésre, legyen az kis vagy nagy összeg, keresztet lehet vetni, vagy pedig felírni — úgy mint a kereskedelmi életben szokás — a kétes követelések számlájára. Várad, az excentricitás város, vagy legalább is annak akar látszani, az ellógott adósokról szóló gyász-elméletet is megváltoztatta. Pár héttel ezelőtt nyílttérbe hívta fel hitelezőit egy volt nagyváradai jelenleg newyorki lakos, hogy hitelezői jelentkezzenek itt és itt, ahol kellő igazolás után megkapják járandóságukat.

Mégis csak van becsületérzés némelyik emberben, állapítottuk meg egy páran, akik szeretnének megint minden jót feltételezni embertársainkról. És a körülmények is mind az ember jótra indulása mellett szólnak, mert tessék elképzelni, valaki, aki kint Amerikába, ezer és ezer kilométerek és egy borzasztóan hatalmas víztömeg választja el Európától, Nagyváradtól és a lelkiismeret mégis megszólalt benne. Fizeti a tartozását, ez egy nagyszerű ember.

A másik becsületes adós Kara Iki hipnotizőr, aki csodálatos mutatóványaival a télen egy estén szórakoztatta a közönséget. Kara Ikitől fellépése után megvonták a további előadások jogát, úgy, hogy Nagyváradon tervbe vett három előadása el is maradt természetesen. Kara Iki akkor leutazott Bukarestbe, hogy majd az előadás ügyét elintézi és vissza jön Váradra, azután meg a többi városokba is előadást fog tartani. Titkárát: Frónius urat is Váradon hagyta azzal, hogy ő vissza jön Váradra.

Bizony Frónius ur hiába várta Kara Ikit, aki tartozott többeknek kisebb-nagyobb összegekkel. Nem jött. És Frónius urnak is kellett élni valamiből. Eladta tehát a Kara Iki frakkját, ruháit, éremrendjeit, mindenét és egy szép napon az ő külön adosságaival hogy egymondjuk: „megpucolt”.

Kara Iki pedig egy becsületes ember. A napokban a Hegedüs Hirlapíroda — ahol rendezték egyetlen estélyét — levelet kapott tőle Konstantinápolyból. Nagyon jó dolga van, írja, sokat keres, egy előkelő barban lép fel és kéri a Hegedüs Hirlapírodát, hirdesse meg az újságban, hogy akiknek tartozik, vagy akik Frónius nevű titkárától vettek valamit ruhájából, jelentsék be a hir-

lapírodába. Rövidesen Váradra jön jó konstinályi angolfontokkal és minden hitelezőjét fizetni. Váradra valóban küldött is ötszáz forintot, hogy a hitelezők megkönnyítésére.

A hitelezők tehát jelentkezzenek, ha akkor nemsokára kölcsönt adni lesz a legjobbat. Ugyálszik kezdiünk javulni...

Uj! Szövőművészeti Iskola és Műhely a Sas-palotában

Tanítja a perzsa, kylim, szumák, svéd és gobelin szövést. — Megrendeléseket elfogad a lin bútorhuzatokra, kylim függönyökre, perzsa nyegekre stb. — Ingyen tanítványokat felvételre.

Feljárt a Magyar Bank IV. em.

Ne vegyen addig női ruhát, bloust, aljat, pongyolt és lednyka ruhát, nem győződik arról, hogy a legutányosban HEVESI „Párisi divatruházattan”, Nicolae Jorga (vott Zöldfa-utca) lehet várol

Julia ólmol

keres megvételre a

Sonnenfeld Adolf nyomd

Szilágyi Derső-utca 6

ANGOL DIVAT SZÖVET KÜLÖNLEGEINK MEGÉRKEZTEK
OLCSÓ ÉS SZOLID KISZOLGÁLTATÁS
HAYAS ÉS GRÜNFE
POSZTÓ ÉS BÉLÉSÁRU KERESKEDELT
STR. JOSIF VULCAN (NAGY SÁNDOR UTCA)

Angol-francia zophirek

uri fehérnemű

méret után

Róth M. Utó

edgnél, Mária királyné

B. 22.

Telefon 14

BUTOR

U
T
O
R

különlegességeim

minden kivitelbe

ÉRKEZTE

Wallerstein Ferenc utódi

DANIBERG

és WALDNER

Nic. Jorga (Zöldfa)-u. 19

Alapított 1861-ben

Selyem, szalma és különböző model női kalapok nagy választékban, angró árban lesznek árusítva. — Ugyiszintén kalapformák és masamód kellékek nagyban kaphatók

Nagy Mihálynál

Regale Ferdinánd (Rákóczi-ut) 12. sz.

Juhász Gyula jubileuma

...tiszaparti Metropolisban. Szegeden, de forró ünneplésre tárulnak a lel-
mai napon. A tizennégy éve Vára-
t, de később búzakalászos, rónasá-
triájába visszazármazott ragvógó
öltöt, Juhász Gyulát övezi hódo-
és szeretettel az alföld fővárosának
rsalma.

szegedi ujságírók egyesülete kar-
tveti közoktatás reprezentánsaival, a
szők és jóbarátok táborával azon buz-
kodik, hogy Juhász Gyulát tehetségé-
érdemeihez méltóképp ünnepeije
ben megfutott írói pályája huszon-
évfordulóján.

bban, hogy az elismerést oly dús
ekben függeszti ez a termékeny város
nei dicsőségeket aratott litteraire to-
bbútja elé: talán rejtezik a kissé meg-
jövátenni-akarásnak egy árnya-

szeged társadalma sokáig közömbö-
uladt el nagyszülöttének szögekkel
ve, megnéklülőzött poeta-sorsá mellett
őylehet, csak a kívülről egyre erős-
dészeretet és evoé-kiáltásra tárta meg
ny mellét a sohasem kopogtató, zse-
iel egyarányuan szerény költő előtt.
kánint legyen is: Nagyvárad iól em-
kei társadalma spontán szeretettel sor-
átérzett büszkeségének hangját ma
vözlet küldők közé és hódoló főhaj-
at a távolba a volt „Holnap“-os, pre-
nei segédtanár s a félig még mindég
agnak követelt Juhász Gyula felé, ki
ünneplésében — mint Szegedről fut-
a hirt a felforrósodott táviratsodrony
bits Mihály, Kosztolányi Dezső s a
ar irodalom még számos kiválósága
semélyes jelenlétükkel részt követel-
maguknak.

(-y.)

saját maga ajánlotta fel kisajátításra a birtokát

megyei agrárbizottság tár yalásai

A Feketeerdői Üveggyár 590 holdas
rtkát a margittai járáshírósa Teljes
ében kisajátította, tekintettel arra,
az zsellérbirtok volt. A cég jogi kép-
ője Popa Teodor előadta, hogy az so-
sn volt zsellérbirtok. A gyárnak 700
ása van, akik természetbeni ellátást
ak, ezért szükség van az egész bir-
k. A megyei bizottság részben helyt
a felebbezésnek és mindössze 275
öldet sajátította ki.

Bodolos község határában a der-
il. R. D. P. román petróleum finomító
holdas birtokát bisajátította a járási
zottság, tekintettel arra, hogy a cég
személy.

A megyei bizottság tárgyalásán Sta-
appol ügyvéd bizonyította, hogy a bir-
t 1918. december 1-je előtt szerezte
g és tekintettel arra, hogy munkásai
természetbeni ellátást ad, feltétlen
sége van a birtokra. Különben is a
nacionalizálva van. A megyei bizottság
ész birtokot mentesítette a kisajáti-
alól.

Ugyancsak Bodolán a Mölki apátság
erdejét eladta Hajdu Frigyes faterme-
ők, aki a birtokot önként felajánlotta
isajátítás céljaira, csak azt kérte, hogy
agig ne osszák azt fel, amíg le nem ta-
oa az erdőséget. A megyei bizottság ki-
sajátította a birtokot, de addig nem osztja
az fel, amíg az erdőt le nem tarolták.

* Férfi finom kemény kalap 180 lei.
atos puha kalap színes vagy fekete
lei. Nyulszőr kalapok már 160 leitől
edve. Mindenféle kalapokban, ugyszin-
sapkában óriási választék. Heller és
Dutsch, Jorga Miklós (Zöldfa)-utcai kizá-
ragos kalapáruházában.

* Népszövetségi Hangyánál tűzifa
bihoz szállítva kedvezményes árban kap-
tató.

Eltörölték az országos betegápolási alapot

Egy tollvonás: és európai intézmé-
nyek, évtizedek szociális vívmányai, kul-
turát jelentő intézményei romba döntve;
egy rövid, néhány szavas miniszteri ren-
delet csupán és lehullanak a szociális falak,
amik elválasztották Erdélyt a Regáltól.

Arról van szó, hogy a régi

népet segélyező, szegény beteg embereket
istápoló intézményét, az országos beteg-
ápolási alapot törölte el a kormány.

Ez a rendelkezés is csak úgy jött, mint
a többi más, az erdélyiek megkérdése, a
dolgok lényegének teljes ismerete nélkül
máról holnapra negyed iv papíron néhány
szóban. A kormány egyszerűen értesítette
az aradi orvosi főfelügyelőt, hogy

az 1923. évre április elsején élel-
belépett budgetbe semmiféle alap
felvéve nincsen, minden néven ne-
vezendő gyógyszerköz fizetését be-
szüntetik. Az országos betegápo-
lási alap terhére minthogy az
többé nincs, április 1-től kiadás
nem eszközölhető.

A főfelügyelőség tegnapelőtt szerkül-
dötte az összes főorvosi hivataloknak. Es
most lássuk, hogy ez a néhány szavas ren-
delkezés mit jelent a valóságban. a gya-
korlatban.

Eddig ha valaki beteg volt és kopog-
tatott bármelyik nyilvános jellegű kórház
kapuján, a törvény értelmében vissza-
utasítani senkit nem lehetett. Nem volt
szabad megkérdezni: van-e pénze a gyógy-
kezelésre, vagy nincs. Ha vagyontalan
volt és a gyógyellátást megfizetni nem
tudta: fizette érte az országos beteg-
ápolási alap. Ha betegen tisztí orvosnál je-
lentkezett és azt mondta nincs pénze
gyógyszerre, az orvos felírta az országos
betegápolási alap terhére. Nem kértek
senkitől pénzt, igazoló okmányt, ha ha-
mis adatokat mondott be a nacionálé fel-
vételénél, azért sem büntették, csak azt
nézték, hogy beteg és egyenlő elbánásban
részesült a fizető betegekkel, eltekintve
attól, hogy az orvosokhoz nem tartozott:
ki fizető beteg és ki nem, nem is tudhat-
ták, mert ez a gondnoki iroda sablonos
munkásságához tartozott. Az országos be-
tegápolási alap kiadásait pedig kivetették
állami egyenes adóba s alig jutott egy-
két fillér az állam egy-egy polgárára azért,
hogy ezer és ezer szenvedő emberen segí-
tettek. Az állam minden polgára tudta: ha
beteg, utca árkába nem kerül, éhen, gyógy-
kezelés nélkül nem marad, mert a törvény
nyitva tartja előtte az ország minden kór-
házának kapuját. Testilelki betegek asy-
luma volt a kórház, amiből sohasem volt
elég, mindig új és modernebb kórházakat
követeltünk.

Vidéken, falvakon a községi előljá-
róság igazolványára a tisztí orvos ingyen
írt receptet, melyet a gyógyszerháznak az
országos betegápolási alap megfizetett.
Ezentul hiába megy a vagyontalan beteg
a tisztí orvoshoz, ingyen orvossághoz
többé nem juthat.

Járványos betegségek, himlő, vörheny,
tifusz, stb. idején a tisztí orvosok nem
kérdették van-e a betegeknek, vagy család-
jának pénze: az országos betegápolási alap
terhére írták fel az oltó-anyagot a beteg-
nek, a családnak és mindenkinek, akit a
fertőzéstől féltetni lehetett, vagy önként
oltásra jelentkezett.

Még elképzelni sem tudjuk, mi lesz
azokkal a szegény emberekkel, akiket ve-
szett kutya mar meg és a Pasteur-intézet-
ben kell menekülést keresniök a biztos
halál elől?

A modern orvosi kezelés és ápolás
nagyobb berendezést, drága és bonyolult
készülékeket kíván s így a kórházi illetve
gyógyintézeti kezelés ma többnyire nélkü-
lözhetetlen. Számtalan betegségnél bizo-
nyos gyógyító beavatkozások miatt föltét-
len kórházi ápolásra van szükség. Fertőző
betegek elkülönítése első feltétele a jár-
ványok meggátolásának.

Az állam biztonságára, a lakosság vo-
delmére létesítették 1898-ban az országos
betegápolási alapot. Addig a községek,
megyék, városok tartottak fönn *ispotályo-
kat* s ott helyezték el betegeiket. De hol
maradtak ezek a mai kor igényeitől?

Az egyenes állami adók alapján ki-
vetett betegápolási pótdadóból létesített or-
szágos betegápolási alap terhére kezelték
1898-óta a bel- és külföldi kórházakban és
gyógyintézetekben kezelt vagyontalan ál-
lampolgárok ápolási és szállítási költségeit;
a hatóságilag igazolt, szegénységi, illetve
vagyontalansági bizonyítvánnyal igazolt
szegények gyógyszerköltségeit; a kolera és
pestis kivételével a heveny fertőző beteg-
ségek ellen való védekezés oltó-anyagát,
fertőtlenítő intézetek, járványkórházak
felállítási és fenntartási költségeinek fele-
részét, másik felét a községek fizették; a
talált, vagy elhagyatottak nyilvánított
gyermek után 7 éves korig a gondozási,
ápolási és nevelési költségeket; kórházak-
ban szülő nők és szülötteik ápolási költsé-
geit; olyan cselédek ápolását fedezte,
akik 15 nap óta nem állottak szolgálatban.

Ezenkívül még fennmaradt az állam-
kincstárnak a bujakóros, trahomás, elme-
betegek, hontalanok, idegen honosok ápo-
lási költsége, a kolera és pestis elleni vé-
dekezés, az egyetemi klinikákon, bábaké-
pezdékben kezelt betegek ápolási s szállí-
tási költsége.

Az a szűkszávu rendelet, amely most
érkezett, nem intézkedik a törlésen kívül,
hogy tulajdonképen most már kik fognak
gondoskodni a szegény, vagyontalan em-
berek gyógyellátásáról. A községek? Azok
nem kötelesek fizetni, nincs törvény reá.
Hova menjenek, kihez forduljanak gyógy-
szerért, kórházi ellátásért?

És még egy igen érdekes következmé-
nye van a miniszteri rendeletnek. Neveze-
tesen az, hogy csak most érkezett május
12-én április elsejei hatállyal és a kórházak
április elsejétől mostanig igen sok szegény
beteget kezelték abban a hiedelemben,
hogy az országos betegápolási alap megté-
riti a költségeket. De erre már nem szá-
mithatnak, mert az állami költségvetésben
nincs reá előirányzat. A nagyváradi zsi-
dókörház, a biharmegyei, most már állami
közkórház, a vagyontalan betegek után
április 1-től járó követeléseit a veszteség-
számlára írhatja.

Mit mond a kórház igazgatója?

Munkatársunk felkereste dr. Anca
igazgató főorvost a biharmegyei közkör-
házban és megkérdezte első sorban arról,
hogy bezárulnak-e a kórház kapui a sze-
gény betegek előtt?

— Nem! — mondotta a főorvos. —
A kórházak az államtól megfelelő segélyt
kaptak a fenntartásra. A különbség az,
hogy ezentul nem az országos betegápolási
alap terhére könyveljük el a kiadásokat,
hanem a kapott ellátási összeg erejéig lát-
juk el a kórházat. Fölveszünk ezentul is
mindenkit, aki jelentkezik és gyógykezel-
jük. Első részletét a kórházi segélynek
máris megkaptuk és azóta különösen a
kosztón, sokat javítottunk. Amíg az állam-
kincstár által nyújtott összegből futja, a leg-
jobb ellátást nyújtjuk a kórházban a bete-
geknek. Készpénzzel veszünk mindent és
ez sokat jelent!

— Mi lesz a zsidókörházzal, követe-
lésével? — Kérdeztük Anca főorvost.

— A rendelkezés kissé későn érkezett
s másfélhónapi gyógykezelése, amit az alap
terhére eszközölt, kétséssé vállott. De
ezentul, hacsak neki is nem utalnak va-
lami általános összeget elszámolásra, nyil-
vános jellegét elvesztette, s magánkórház-
zá alakul át.

Még nem látunk tisztán. A közkör-
háznak nyújtott állami fedezet összegétől
függ, hogy meg tud-e felelni mindenben
a multhoz hasonlóan a szükségleteknek,
azonban ismerve a kormány pénzügyi po-
litikáját — egyelőre kételkedünk benne.

Szerdán lemond az orth. zsidó hitközség vezetősége

Nussbaum Sámuel hitközségi elnök szerdára rendkívüli közgyűlésre hívta össze az orth. izr. hitközség képviselőtestületét. Mint munkatársunk előtt tegnap az elnök kijelentette, az előjáróság ez alkalommal fogja hivatalosan bejelenteni, hogy lemond és egyben javaslatot tesz, hogy a képviselőtestület az új előjáróság választását nyolc napon belül ejtse meg.

Nussbaum Sámuel feltétlenül ragaszkodik a lemondáshoz, valamint az előjáróság is és így a képviselőtestület nem tehet egyebet, minthogy a lemondást elfogadja, jöllehet Nussbaum Sámuelben páratlanul tevékeny és dus eredményekkel dolgozó elnököt veszít el, akinek vezetése alatt a hitközség virágzása magas fokot ért el. A képviselőtestület többsége hajlandó minden új előjáróságot támogatni a hitközség érdekében végzendő munkájában.

Az új elnök személyére nézve a kombinációk erősen megindultak. Ha Steiner Benjámint előrehaladt korára való tekintettel ezt a tisztséget nem vállalná, úgy Freund Hermann, Freund Lajos, Weisz J. Miksa és Ullmann Mór személye lép a jogos kombinációk előterébe.

A nagyváradai lapok új előfizetési ára

Több alkalommal jeleztük olvasóinknak, hogy a súlyos papírdrágaság és a megismétlődő munkabéremelések folytán a nagyváradai sajtó is kénytelen lesz az előfizetési árakat — ha mérsékeltten is — emelni. Más városokban éppen még egyszer olyan magasak az előfizetési díjak, mint Nagyváradon. Mindaddig igyekeztünk az alacsony díjak mellett megmaradni, amíg ez pénzügyileg valamennyire is lehetővé vált számunkra. Ma már azonban a lapok fennmaradásának kérdésévé nőtt az előfizetési ár emelése, úgy, hogy ez elől kitérni nem lehet.

Meggyőződésünk, hogy minden olvasónk belátja, hogy még így is a napilap ma a legolcsóbb portéka a világon és még mindig messze elmaradunk az egyéb közszükségleti cikkek áraitól.

Lehetővé akarjuk tenni azonban súlyos kiadásaink mellett is, hogy a tisztviselői osztály, amelynek jövedelme éppúgy nem tart lépést a viszonyokkal, akárcsak a napilapok bevételei, tovább is előnyösen juthasson hozzá a laphoz és ne legyen esetleg kénytelen megválni a mindennapi ujságtól. Ezért úgy határoztunk, hogy a közalkalmazottakkal szemben az előfizetési díjakat ezuttal nem emeljük fel.

A nagyváradai lapok előfizetési ára tehát — és ezek sorában a mi lapunké is — 1923. június 1-től kezdve a következő lesz havonta:

Helyben	40 lei.
Vidéken	50 lei.

Közalkalmazottaknak helyben 30 lei; vidéken 40 lei.

Felkérjük összes köztisztviselő előfizetőinket, hogy e sorok elolvasása után, akár egy levelező-lapon, akár személyesen szíveskedjenek tisztviselő voltukat jelezni, hogy az előfizetési nyugta kiállításánál ezt tekintetbe vehessük. A közalkalmazottak kedvezményén kívül más kivétel — a súlyos pénzügyi helyzet folytán — senkivel szemben nem tehetünk.

Vásznak, Schifonok, Ing-zefierek, kretonok bevásárlásainál győződjön meg, hogy a Körösparti Áruház árai utólrétegetlen olcsók.

Ma már mindenki tudja, hogy a legszebb női kalapok és kalapdiszkek legolcsóbban Hevesi „Párisi divataruházában” Zöldfa-utca szerezhetők be.

Az Izraelita Nőegylet virágdélutánja

Gyönyörű és nagyszabású ünnepséget rendez a hó 27-én, vasárnap délután az Izraelita Nőegylet az Atlantic nyári moziban. A Nőegylet virágünnepélynek nevezi a hangulatos nyári mulatságot, melyen egyetlen alkalom sem marad el a publikum szórakoztatására.

A gazdag műsor keretében klasszikus táncprodukciókat mutatnak be a nagyváradai ur társadalom tehetséges fiatal tagjai. Virágos és díszes felvonulás kápráztatja majd a nézőt s a tombolán háromszáznál több igen értékes nyereménytárgy kerül kisorsolásra. A zenét katonazenekar szolgáltatja s bő s gazdag újszóna várja az előreláthatóan impozáns számú vendégsereget.

Gyermekbíróság

Tátray Kálmán ül a bírói asztalnál. Megjelenik az első vádlott.

13 éves

és beismerő vallomást tesz. Meglopta, — ezen kezdte, — az édesanyját 5—10—15—20—40 lejek erejéig, azután kiterjesztette működését a rokonságra, sógorságra, komaságra, ismerősökre, ismeretlenekre. Elvett mindent, legjobban szerette a pénzt, 5 lejtől 500 lejtig, ahogy a kezébe került. Lopott boltban, sétatéren, részeg emberektől, alvóktól, bemászott az ablakon, leskelődött a fürdőkben, mindig volt pénze. A ma gyermeke ez — szegény fiú, aki beismeri: „én csavargó vagyok.” Tudja, mi vár rá, elkészült mindenre, életprogramja: lopás, betörés, javító-intézet s újra előlrol. Tizenhárom éves.

Megjelenik a

16 éves,

s elmondja őszintén, hogy egy nagyobb fiúval került össze, akiről most derül ki, hogy ismert tolvaj. Elvitte magával, ő akkor került ki egy szabómestertől, hát elment vele. Az volt a céljuk, hogy a Pál utcán lakó öreg koldust kifosztják. Arra az esetre, ha ellentállna, vittek magukkal egy lopott ruhaszáritókötelet. Ő, a 16 éves szabóollóval kezdte feszgetni az ablakot, mire az öreg koldus lakásadója kinézett. Megijedtek s elszaladtak.

Ezután elhatározták, hogy a Reich-boltba törnek be s ha a tulajdonos felébred, megkötik. Vittek magukkal kötelet is. A 16 éves feszegette az ablakot, de mire hátranézett, látta, hogy a rendőr fogja a társát. Elszaladt a Szaniszló-utcaig s ott várt. Jött a rendőr s őt is elfogta. E két kísérlet után kijelenti, hogy jó utra tér. Kiadták az édesanyjának.

A 17 éves

előkelő család sarja, úgy jutott be a krédóba, hogy négyszer kiment autón Nagyszalontára. Kártyát vitt s ott elakarta adni, de nem sikerült. A soffőr felfejelnetette, mert nem fizette ki a 4500 lei viteldíjat. Csalással vádolja, az ügyész pedig a kártyacsempészetet nehezményezi. Egyelőre megállapították, hogy egy fiatalembert nem szokás négyszer is kivinni faltré, ha már először nem fizet, kártyacsempészet címén pedig nem várhat pénzt a soffőr egy fiatalembertől, aki különben Nagyvárad egyik legjobb telekkönyvében, mint kiskorú tulajdonos szerepel.

Rövidesen készen lesznek a megyei utak

A megyei utakat 1914 óta nem vették és egyetlen jelzőt lehet mondani, hogy teljesen lehetetlen állapotban vannak. Bármerre ment az ember, a lőcsolt egyetlen ur, amely még úgy ahogy ibi Tempelean Dezső alispánnak erélye ismét karba hozza a megyei utakat csak a legnagyobb elismerés illeti meg képpen azért, hogy a közmunkát, amely már teljesen elszokott a nép, újból állította s tetszik nem tetszik, de az egész Bihar megyében rendbehozták. s egészen természetes a mai ifjúság szerint, nem szívesen állanak a közbán s igyekeznek kivonni magukat, azban az alispán kérelmetlenül kess hajja a közigazgatási bizottság határa amely már egyszer rendezett utvisznye követel meg a megye területén.

Deputációt, deputáció után külön községek a megye fejeihez, de eredmény nem értek el: az utaknak rendbe állítását a mezeli munkálatok megkezdéséig. Az alispán maga is elsőrendű gazdasági mikor van szüksége a földnek a kapadig az utakat kell rendbe hoznia a lakosságának, a deputációkat kérés nélkül elutasítja.

Négy vonat éjjel-nappal szünet nélkül hordja az utakra a követ s egyéb anyagot. Olyan munka folyik a megyében, amely hasonlóra aligha lehet emlékezni, hogy 134 község lakosságának apraján dolgozik hetek óta szüntelenül. Az Varró Domokos műszaki főtanácsos által doán vizsgálja irányítja a munkákat a landó felügyelete, kérelmetlenül érlel hány hét múlva az egész megye teljesen járhatóvá teszi a megye elhagyott elhanyagolt és lehetetlen állapotban utjait.

Floria Capsali táncosnő fellépett

Régen volt alkalma Nagyvárad közönsége olyan művészeti eseményt jelen lenni, amely Floria Capsali európai hírnő táncosnő fellépett. Ez a ragyogó tehetségű táncosnő Páris, Bécs stb. metropolisok műértő közönségénél elismerését vívta ki nagyszerű művészetével, mely kritikusok is a fenntartás nélküli hangján irnak róla.

A Dame, amelyet nálunk is jól ismer a művésznő tavalyi berlini debüté alkalmából, Floria Capsalinak nemcsak alkalma volt, hanem művészetét szent titkaiba behatolhasson, de a lehetősége is, hogy felsőbbrendű művészzellálja és színezzé azt saját teremtménye erejével. Ez a nő csodálatosan fel tudja fogni a tánc szépségét, éppen úgy, mint az olasz klasszicizmusát.

A szintén jól ismert Fémia így ír róla Floria Capsali kisasszony bámulatos táncát Schumann Papillons-ját táncolta többek között. A táncosnő szépségével és gyönyörű plázmozdulatokkal; Schubert Capricieuse-ében viül szuggesztív művészyeisének bizonyított. Pierné Serenade-jának eredeti felfogása iratálása frappírozta a publikumot.

„Herma“

Uj Üzlet!

„Herma“

Biharvármegye legnagyobb áruháza!
Mindenkinek érdeke,

hogy cipő és kalap szükségletét a legolcsóbban szerezze be

MANNHARDT és LEFKOVITS

cégnél NICOLAE JORGA (ZÖLDFÁ UTCA) 7 sz. ahol a

„HERMA“ cipőgyárnak egyedüli lerakata van, mindenfajta gyermek, lány, fiú, nő és férfi, egész és fél, lakk és antilop cipőkben

KÜLÖN FEHÉRNEMŰ OSZTÁLY

gallér, kézező, ing és nyakkendők, harisnyák a legolcsóbbtól a legfinomabb minőségig!

„Herma“

A cégre tessék ügyelni!

„Herma“

Maria Capsali nagyváradai táncestélye május hó 20-án, szerdán este fél 9 órakor lesz a Katholikus nagytermében. Jegyeket a Hegedűs Hirlapiroda Központi Ujság- és Jegyiroda árusít.

ÜDONSÁGOK

* **LAPUNK** legközelebbi száma a Pünkösdi ünnepek miatt szerdán, a rendes időben jelenik meg.

* **Pünkösdi istentiszteletek.** A római katolikus székesegyházban ma reggel ünnepi istentisztelet lesz, a misén dr. Bjelek Imre püspök celebrál, az ünnepi szent beszédet dr. Imrik S. Zoltán kanonok tartja. Hétfőn ünnepi istentiszteletet dr. Arácsnyi János püspök tart.

* **Rómába küld papnövendékeket a görög kath. egyház.** A nagyváradai g. kath. egyházmegye az idén több ifjút küld Rómába papnevelőbe. A pályázati feltételeket a g. kath. püspökség irodája közli az érdekeltekkel.

* **Tizenegy órakor kezdődik az irodalmi matiné.** Karinthy Frigyes és Zsolt Béla matinéja 11 órakor kezdődik. A színházi jegypénztárnál már csak néhány érdeklődő jegy kapható.

Tekintettel arra, hogy rendkívül sokan nem kaptak már a mai délelőtti előadásra jegyet, a Karinthy-Zsolt matinét szerda délután teljesen új programmal és részekben új szereplőkkel és a két illusztris író közreműködésével meg fogják — rendes helyeken — ismételni. A jegyeket erre az előadásra a pénztár hétfőn reggel kezdi árusítani.

* **Kápolna fölszentelés a vármegyei kórházban.** Szombaton reggel 7 órakor volt a gör. kel. kápolna egyszerű és ünnepes fölszentelése a vármegyei kórházban. Az egyházi szertartást Horváth Endre esperes plebános, Murza Koriolan kórházi lelkész segédletével celebrálta. Az ünnepélyen a többiek között részt vett a jezu Péter kulturtanácsos, dr. Anca György kórházi igazgató, Pelles Sándor kórház-aminisztrátor, dr. Sztana István főorvos és mások. A szentmise befejeztével Horváth Endre esperes megkapó beszédet mondott az egybesereglett betegek előtt.

* **Értekezletet tartanak a városok polgármesterei.** A városok kongresszusának előke, Bukarest polgármestere értesítette nagyváradai polgármestert, hogy a közigazgatási Reformtervezetet még nem lehet eldönteni, mert nincs kinyomva. Ellenben meghívta Bucico polgármestert, hogy egyen részt az e hó 23-iki értekezleten.

* **Pályázat az olasz- és görög katolikus plébániára.** A görög katolikus egyház olasz- és görög plébániája Gentiú János halálával megüresedett. A pályázatot ma írta ki a Frentiú Valér püspök. A pályázati feltételek hozzá adandók.

* **Incidens egy lap szerkesztőségében.** Bukarestből jelentik: A Pressa közli, hogy aktiv tiszteknek egy nagyobb csoportja Fagulescu őrnagy vezetésével megjelent a lap szerkesztőségében és fenyegetéssel ki akarta erőszakolni egy, a lapot alapító közleménynek a megjelenését. Az újságtervezet terrorizmus ellen a lap akciója a hadügyminiszternél följelentést tett és szigorú intézkedést követelt.

* **Ma délelőtt 11 órai kezdettel tartja a Gutenberg Dalkör zászlóavatási ünnepét a Kath. Körben,** melyre az egész város társadalmában lázasan készül. A nővériskolából különösen ki kell emelnünk a remicza Lajosnak ez alkalomra írt bányászati költeményét, amelyet a Böske, ez a kivételes tehetségű poéta-leány fog szavalni a töltő megszokott rutinnal. A zongorakísértet Kürti István zenetanár fogja ellátni. A műsorban szerepel még Gróf Laci, kitűnő művész, az Acélhang dalkör, az

Ujv. Ref. Énekkar, akik egy-egy gyönyörű műdalra fognak énekelni. Este 9 órai kezdettel fényes táncmulatság lesz, melyhez a zenét Rácz Imre adja. A délelőtti ünnepélyre váltott jegyek az esti táncmulatságra is érvényesek.

* **Ujabb igazolványok a budapesti mintavásárra.** A Kereskedelmi és Iparkamara titkárához újabb igazolványok érkeztek a budapesti mintavásár szervezőbizottságától. Az igazolványokért folyó hó 27-ig lehet jelentkezni.

* **Hetven gyermek tűzhalála.** Gendarmen Délkarinthia egyik városában iskolai előadáskor felborult a lámpa és tűz keletkezett. A tűzpánikban hetven gyermek, illetve szülő, akik veszélyben forgó gyermekeiket akarták menteni, elégett. Igen sokan megsebesültek.

* **Árlejtés.** A királyi ügyészségnek és a fogháznak szüksége van 537 köbméter tűzifára, amelynek beszerzésére árlejtést hirdet. Az árlejtést május 31-én az ügyészségen tartják meg. A feltételeket az ügyészségen lehet megtekinteni. Sovára Valér vezető ügyész.

* **Julius elsején ujságíró nap.** Az Erdélyi és Bánati Ujságírók országos szövetségének csoportja elhatározta, hogy július 1-én ujságírónapot rendez, tűzijátékkal és több érdekességgel.

* **Eljegyzés.** Rosenberg Jenő (Nagyvárad) eljegyezte Kertész Nellyt Budapestről.

Morvay András eljegyezte Krausz Incit. (Minden külön értesítés helyett.)

Horovitz Irénke és Timár István jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Weisz Margitát eljegyezte Weisz Gyula. (Minden külön értesítés helyett.)

* **Hentes és mészáros iparosok figyelme.** Felhívjuk a figyelmét az összes mészáros és hentes iparosoknak arra, hogy folyó hó 20-án, azaz Pünkösöd első napján általános munkaszünet és így az üzletek zárva tartandók. Tisztelettel az Ipartestület Elnöksége.

* **Szemző súlyos karpárba Budapest.** Budapestről jelentik: Szemző Gyulának, a magyar főváros ismert párbajvivójának újabb párbaja volt, amelyben ez alkalommal Szemző sebesült meg súlyosan. Székely Imre részvénytársasági főtisztviselő volt Szemző ellenfele a szigorú feltételű karpárbaiban, melyet bandáz nélkül nehéz lovassági karddal vívtak meg. A párbaj oka az volt, hogy Szemző a Hungáriában súlyos sértésekkel teleírt névjegyet küldötte a szomszéd asztalnál ülő Székelynek, állítólag azért, mert erősen fixirozta. Székely tagadta a fixirozást, de a névjegyen állott sértésekre való tekintettel nehéz feltételeket szabott segédei elé. A párbajban az első összecsapásnál Székely a bal mellén kisebb vágást kapott, úgy, hogy a verekedést folytatták és a második összecsapásnál Székely végig vágott Szemző arcán. A vágás a szemtől az áll alsó részéig terjedt és az ajkakat is keresztül metszette. Az orvosok Szemzőt harcképtelennek minősítették és a verekedést beszüntették.

* **Hirdetmény.** Oradea-Mare város közönségének tudomására hozom, hogy a román és olasz állam között a harctéren elesett katonák földi maradványainak csekély költség mellett leendő exhumálása és hazaszállítása tekintetében kölcsönös egyezség létrehozása céljából tárgyalás van folyamatban. Ennélfogva felhívom az összes érdekelteket, kiknek olasz harctéren elesett és az olasz területen eltemetett hozzátartozóik vannak és azokat a román állam területére óhajtják repatriáltatni, hogy ebbeli óhajukat Oradea-Mare város előliárási bizottságánál (Petru Maior-u. 5.) f. évi május hó 31-ig román nyelven írásban jelentsék be. Ezen írásbeli nyilatkozat, amely „Mormintele Eroilor Splaiul Mihail Voda No. 3. Bucuresti”-hez címezve a kö-

vetkezőket fogja tartalmazni: 1. A bejelentő és kérvényező neve. 2. Az elesett neve, annak volt katonai beosztása és rangja. 3. A sírhely pontos megjelölése, község, megye, temető, az elhalálozás és eltemetetés pontos megjelölése. Oradea-Mare, la 16 Mai 1923. Popa, seful antistiei orasului.

* **Az Evangélikus Nőegylet templomi hangversenye.** Művészhangversenyt rendez mához egy hétre, május 27-én délután 5 órakor a nagyváradai Evangélikus Nőegylet a Körös-utcai templomban. Hangverseny után a templomudvaron pazar büfé várja terített asztalhoz a templomi koncert közönségét. A hangversenyre semmi belépti díj nincs; ami jövedelmet az ünnepély rendezősege szép célja javára elvár, azt önkéntes adakozásra óhajtja reábizni. A befolyó adományokból az Evangélikus Nőegylet szegényeit és az arra rászorult iskolás gyermekeket fogja segíteni.

* **ATE—Törekvés és ATE—NAC** mérkőzésekre nagyban készülnek a csapatok. Az ATE komplett I-ső csapatával jön át Váradra és ha tekintetbe vesszük azt, hogy az ATE ismét a régi erős csapattal rendelkezik, úgy erős küzdelemre lesz kilátás. Előmérkőzés: vasárnap Nac—Törekvés ifj. Hétfőn Nac—Tör. I. b.

* **Ismét udvarra dobtak egy családot.** Bár a bíróság is kimondotta, a prefektus rendeletileg eltiltotta, hogy amíg valakinek új lakása nincsen, senkit utcára tenni nem lehet, mégis megtörtént ismét, hogy a rendőrség karhatalmat adott egy kisgyermekes család kilakoltatására. Hanzeli Istvánné a Saal Ferenc-utca 11. számú ház tulajdonosnője felmondott Szemann József asztalosnak, házmesterének és kilakoltatását kérte. A törvényszék igazat adott a háztulajdonosnak és utasította Szemannt, nézzen más lakás után, a házmesteri lakást adja át. A lakáshivatal még nem tudott Szemannnak lakást adni, ennek dacára a bírói végzés alapján kedden Szemann feleségét és 27 hónapos gyermekét az udvarra telepítették és a lakást más házmester foglalta el.

* **Az egész város a Kaméliás tyúk halatlanul nagy sikeréről beszél,** melynek bemutatója tegnap este volt a Bonbonnier Kert-Színpadon. Tábori Emil, Zöldi, Beliczay, Simay, Gönce, Papir és Fazekas, a bohózat főszereplői tökéletes sikert arattak. A „Csókvásár”-ban Nagy Maca és Gonda arattak sok tapsot. Az összes szereplők magánszámait Hunyadi Emillel az élen, nagyon tetszettek. A teljes nagy műsort ma este fél 9 órai kezdettel megismétlik. Az igazgatóság pontos megjelenést kér, mert az első szám a „Csókvásár” című operett.

* **A Püspök-gyógyfürdő uszodája teljesen átalakítva a mai nappal megnyílt.**

Szeplő ellen nincsen
Semmi más segítség,
Csak a Kaiser-Borax.
Ehez nem fér kétség.

* **Vasas sportnap.** Az idény legnívósabb sportnapja lesz május 23-án d. u. a Rhédey-kertben levő sporttéren a vasas munkások rendezésében a „Törekvés” komplett és a Nagyvárad vasas válogatott csapatainak futball mérkőzése; ezt megelőzőleg az N. S. C. kerületi athlétikai versenye, amely tizenegy számból áll. Jegyeket elővételben a Szacsavay-utca 24. sz. alatt a szakszervezetben és a Horovitz és Mózes cukorkakereskedésben egész nap kaphatók. Tekintettel a jótékony célra, a jegyek árai igen mérsékeltek.

* **A fejfájás, szédülés, mellszorulás, szivdobogás** oly eseteiben, melyek dugulástól származnak, a valódi **Ferenc József keserűvíz** kitisztítja az emésztés útjait s elhárítja a vértolulást.

* **A „Delphia” vendéglő és kerthelyiség** a legkényesebb izlésnek is megfelelően előkészítve megnyílt. Zámbo Józsefet, ki a „Palace” étteremben játszott zenekarával sikeresen szerződött a közönség szórakoztatására. Izletes ételek és italokról, valamint figyelmes kiszolgálásról gondoskodva van.

* **Josef, ach Josef 5 lei, Bajadér 6 lei** a Musicában.

* **Weinbergernéhez Zárda-utca 1. sz.** érkeztek legmodernebb kötött motívok és terítők minden nagyságban, nyírott és szövött selyem gobelinek, himzett abroszok színes gobelin kivarrással, szalvétákkal, kiváló szép zsebkendők horgolt csipkével engross árban.

* **Karinthy Frigyes** cikke és más szenzációs külföldi sportcikkek tartják a Sporthirlap kedden reggel megjelenő számát.

* **Nyári táncmulatság.** A famunkások folyó hó 26-án este fél 9 órai kezdettel az idény első műsoros nyári táncmulatságát rendezik a Munkás-Otthon alap javára. A nívósan ígérkező virágpostával és szerepentinsatával egybekötött mulatságon az „Acélhang” dalkör elsőrangú műsorral fog szerepelni. Akik meghívókra tartanak igényt, jelentsék a vigalmi bizottságnak a „Dacia” kávéházban. A jegyek árai tekintve a jótékony célt, igen mérsékeltek. **A Rendezőség.**

* **Ruhavászon, lüster, tennis és nyári öltönyt** szövet különlegességek legelőbbin Székely posztóáruházában Str. Avram Jancu (Kossuth-utca) 5. szám szerelhetők be. Fenti cég belsárukban szintén elismert specialista.

* **Eladó ház** dupla kenyérsütő kementével 3 szoba és mellékhelyiség azonnal átadó, minden elfogadható árért. Értekezni Tománénál Nilgesz-telep délután 4-7 óráig Körös-utca 7. szám.

* **Gyógygymnasztikai (Zander) intézetemet** villamos hőléghűtővel szereltem föl, mit ez úton hozok a kartárs urak szíves tudomására. Dr Kiss Vilmos Károly herceg (Szilágyi Dezső) utca 10. szám.

* **Josef, ah Josef** kottáját vegye meg a Hegedüs Hirlapiroda zeneműosztályában.

* **Eladó** sürgősen 35 ezer leiért kieszőlő házzal azonnali beköltözhető lakással. Több házak, szőlők és egy autó. Értekezni: Tománénál 3 óráig Nilgesz-telepi lakásomon, 4-7-ig Körös-utca 7. szám.

* **Utazásra el ne feledjünk** Diana sós borszeszt magunkkal vinni. Altala, egyszeri szolgálatát folytán megmenekszünk a gyakori rosszullétől.

* **CARLSBADI ÉS SALVATOR VIZ** friss töltésű, kapható Wurst fűszerkereskedésben. Telefon-szám 40.

* **Dr Rácz Ödön sanatóriuma** és gyógyfürdőintézete Oradea-Mare Str. Printul Carol 7. Május 15-én összes helyiségeivel nyitva. Ideges kimerültség, gyengeségi állapotok, fej, szív, gyomor, bél stb. betegségek ellen gyógyfürdő, villany, hőfénykurák. Szénsavas fürdők, belégző gyógy módok, edző, erősítő vizkurák. Hízó, gyógykurák. Szőlők, penzióval.

* **Bura Károly** hírneves zenekara a Püspök-fürdő étterem terasszon naponta háromszor hangversenyez.

* **YES-PUDEK, a puderek királynője.** csak zöld zárószalaggal valódi.

SZÍNHÁZ

HETI MŰSOR:

Vasárnap d. e. Irodalmi matiné. Karinthy Frigyes és Zsolt Béla föléptével.

Vasárnap d. u.: Hollandi menyecske, mérsékelt helyárakkal.

Vasárnap este: Bucsukeringő, bérleten kívül.

Hétfő d. u.: Aranymadár, mérsékelt helyárak.

Hétfő este: Bajadér, A) bérlet 108. szám.

Kedd: Lányom hozomány 500 millió, újdonság 2-szor, bérleten kívül.

Szerda: Carmen, Burián Károly kamaraénekes és Spiegel Anna operaénekesnő föléptével, felemelt helyárakkal.

Csütörtök: A válóperes hölgy, A) bérlet 109. sz.

Péntek: Lányom hozomány 500 millió, B) bérlet 110. szám.

Szombat d. u.: Offenbach, mérsékelt helyárakkal.

Szombat este: Parasztecsület és Bajazzók, Burián Károly kamaraénekes föléptével, felemelt helyárakkal.

Vasárnap d. u.: Hazudik a muzsikaszó, mérsékelt helyárakkal.

Vasárnap este: Tul a nagy krivánon, operett-repriz, bérleten kívül.

Hétfő d. u.: Leányvásár, mérsékelt helyárral.

Hétfő este: Zsidónő, A) bérlet 111. szám.

— **Kemény László vendégjátéka.** Pénteken Jókai Mór örök értékű színművében, az Aranyemberben vendégszerepelt a nagyvárad színházban Kemény László. A budapesti színiakadémiát kitűnő sikerrel végezte és tanárai már akkor igen szép jövőt jósoltak neki. Az Aranyemberben Krisztyán Tódor szerepét alakította kitűnő stílusérzékkel és alapos színpadi biztonsággal. Kemény László ezeknek a szerepkövetelményeknek kitűnően megfelel, legjobban bizonyítja az is, hogy igen gyér publikum mellett is nagy sikere volt. Sokszor hívták a lámpák elé. Kemény Lászlóval sokat nyerne a színtársulat. Az Aranyember többi szereplői is szépet nyújtottak.

— **Vasárnapi előadások.** Vasárnap délután mérsékelt helyárakkal a Hollandi menyecske Kovács Katóval, Erényivel, Tolnaival és Gróffal kerül színre, este pedig a nagyszerű Bucsukeringő lesz a színház műsorán Pintérral, Erényivel, Pogánnyal, Tolnaival, Gróf Lacival és Madassal a főszerepekben.

— **Hétfői előadások.** Hétfő délután az Aranymadár, este pedig a diadalmas sikerű pazar kiállítás Bajadérnak lesz a 12-ik előadása Pintérral, Kovács Katóval, Tolnaival, Gróffal, Perényivel és Kiss Gyulával a főszerepekben. A Bajadér hétfőn este A) bérletben kerül színre.

— **Burián kamaraénekes fölépései.** Burián Károly és Spiegel Anna együttes fellépése szerdán este lesz a Carmenben, melyre a szombati pénztárnyitásnál a jegyek nagyrészt már el is vitték. Szombaton este Burián a Bajazzókban lép fel Canio szerepében, ez estén kerül színre a Parasztecsület opera is, melynek szerepeit Vajda, Kelmai, Kovács Dezső, Pogány és Kovács Kató éneklék. A Bajazzókban Buriánon kívül Baranyai, Békési, Kovács Dezső, Tolnai fognak énekelni.

MOZI

— **Hétfőn új műsor** kerül bemutatásra a Dorian Filmszínházban. „Az arany az utcán” c. filmremek, melynek főszerepeit Liane Haid, Reinhold Schünzel és a kitűnő bécsi komikus, Heinrich Eisenbach játsszák, a nyári szezon legnagyobb eseménye. A pénzéhes világváros erkölcsét és erkölcstelenségét mutatja be ez a káprázatos kiállítású film, mely hétfőn, kedden és szerdán látható a Dorian Filmszínházban.

— **Amerika réme, Cowboy dráma** nyári moziban és az Apollóban. Az utóbi idők leghatalmasabb cowboy drámái kerül előadásra hétfőn, kedden és szerdán az Atlantic-ban s az Apollóban. Egy hím rablóbandáról van szó, amely az amerikai személyvonatokat fosztogatja. Cassadi detektív vállalkozik elfogatásukra, de őt fogják el. A rablók főnöke Buck Andreashaldokló anyja ágyánál fogadalmat tesz, hogy jó utra tér s most a detektív ne alatt üldözője lesz a rablóknak. Kedden szerelmi történetet tartítja a kalandor történetet, amelynek főszerepét William Hart, az utólrhetetlen cowboy színész játsza, aki bravúros lovasjelenetekben excellál.

— **„Lady Godiva” Dorian Filmszínház.** A páratlan hatást elért monumentális filmdráma, melynek főszerepeit olyan kitűnő színészek játsszák, mint Hedda V. non Eduard v. Winterstein, Ernst Deutsch és Wilhelm Diegelmann, ma utoljára látható a Dorian Filmszínházban.

— **A katolikus kör moziban** vasárnap, május 20-án délután 3 és fél 6 órára a „Csendélet Arizonában” (vagy a csomajom) című 2 felvonásos vígjáték, ezután pedig a „Lázadás az Alden-Bessén” című 5 felvonásos kalózdráma; pünkösdi hétfőn, május 21-én délután 3, fél 6 és 8 órakor pedig a „Kirándulás Yersey szigetre” című egyfelvonásos vígjáték, utána pedig a „Cajus Julius Caesar” című történelmi dráma kerülnek előadásra.

Tőzsdei jelentések

Zürich, május 19. Nyitás: Béln 113, Newyork 555, Páris 3700, Milánó 200, Prága 1654 fél, Budapest 010 fél. Ez 0 0078 egynegyed.

Bukarest, május 19. Zárlat. Drákák: Páris 1345, London 931, Newyork 1000, Zürich 3675, Róma 995, Prága 606. Ez 2970, Berlin 43, Budapest 410.

Valuták: Márka 65, font 945, frank 1355, svájci 37, lira 995, dinár 200, dollár 200, osztrák 30, magyar 390, szokol 61.

Budapest, május 19. A Devizalapont hivatalos zárlatai: Berlin, márka 113. — A többi kurzusok változatlanok.

Zürich, május 19. Zárlat: Béln 00.115, Amsterdam 217 egynegyed, Newyork 555, London 2566, Páris 3695, Milánó 2695, Prága 1654 fél, Budapest 0.10 és Varsó 00.117, Bécs 0.0078 egynegyed.

Societate Tramvayelor Oradea-Mare SA
Nagyvárad Városi Vasut R. T.

Hirdetmény.

A Nagyvárad Városi Vasut igazgatója ezzel közléssel, hogy folyó hó 22-én vasárnap délután 3 órakor a Vártér 2 számú alatti lévő telepen egy 60 lóerős teljesen szerelt 6 üléses személyautó kerül elárverezésre. Az autó a legtöbbet ígérő félnek fog adadni.

Oradea-Mare, 1923 május 18.

Calea Ferata Orasane
Oradea Mare S. A.

T. üzletfeleinket értesítjük, hogy folyó év augusztus 30-ig üzleti óráink reggel 7-től d. u. 2 óráig tartanak

Nagyvárad Vasöntőde és Gépgyár Rt.

Jöjjön nyaralni

II.

A kecses quartalaku prospektusok, kétszínben vonva elmaradtak ezidén is, mint tavaly. Nem csábitanak az ezerholdas és ezeréves fenyőerdők közé, mely ózondus levegőjével, vérbe áramló illatával szinte új életre kelti Önt, ahogy tehetséges stílusban a prospektusszerkesztő fürdőtitkár azt elbeszéli. És nem csábitanak a római kori leletek, mely a társaságoknak pompás kiránduló hely, alig két órára a teleptől s nagyszerű országuton kocsival, világhíres hegyiösvényen gyalog is megközelíthető.

Ah igazán nehéz megközelítő dialektikával viselkedni mindazt a jót, szépet, amivel egy jól szerkesztett fürdőprospektus kecséget, hátlapján a féltanársegéd, dr. Kezdő forrásvizet vizsgáló sorral. Az Ilona forrásvíze kitűnő, üdítő ital, mely természetes szénhidrát tartalmával különösen belbetegségekre, idült gyomorfájásra, akut tüdőhurutra, epe- és agybántalom esetén eredménnyel alkalmazható.

Agybántalom? Ez az, éppen ez az, erre kellene az Ilona-forrás vize, megtudni, hogyan győzhető le a zámok csimborasszója, mely kegyetlen felmered a nyári ut előtt. Ehhez az uthoz aligha vezet kelleme hegyiösvény, ehhez egyedül, ugyszólván csak a kanyargó utatérés vezet.

Mégis összeszedve a kezünkügyébe esett adatokat, íme, eléggé előkészítve hozzuk tudomásra, ó halandó, ki éppen életedet kívánod konzerválni az év kánikulai négy hetében, hogy tulajdonképpen mi be kerül. Indulás előtt ne felejtse el megolvasni a zsebeit.

Kezdjük a Félix- és Püspök-fürdőknél. Ugyis itt fogjuk végezni. Napi szoba, abonama 150—250 lei személyenként. Szóval a tá, mely a legdivatosabb fürdővé avaszták Erdélyben, már némileg magasabb számokkal dolgozik. Herkules-fürdő 250—500 lei is belekerül, a kisebb erdélyi fürdők, melyek is számmal vannak Erdélyben, nagyszerű fekvésű, egészséges, de nehezebben megközelíthető helyek körülményekhez képest egész olcsók. Parajd, Mátyás, Bikszád, Hévíz, Korond, Borszék s egész más apró fürdőtelep még napi 100—200 leiert is meg igen jó ellátást. Tengeri fürdőkön Konstantinápoly 200—400 leiből ott is megél egy ember.

Sokkal drágábbak természetesen az idegen tulajdonú fürdők s a jóvalutájú országok fürdői éppen úgy, mint a háborút vesztett államoké. A magyar fürdők átszámítva is elképzelhetetlenül nagy pénzbe kerülnek. Különösen a Balaton. Napi tizenötezer költségre lélegzeni elegendő. A villák nyári lakásait ezekért vették bérbe. A Tatra sem olcsóbb. A németek díjazást ígérő hirdetések csábítólag ígérnek. Ötven cseh korona végül is csak 300 lei nagyságú. A mellékkiadásokkal azonban a kisebb tatrai fürdők is benne vannak napi 60—70 szokolba. Utazás, egyebekkel legalább napi száz csehekronát kell kontemplálni, tehát 600 leit. Ennyiből már nem lehet kilehet jönni a Lidón. Abban a városban 35—40—50 líráért ad pensiót. Minden kiadás kiadás 60—70 lírából, ami az amerikaiak potom ár, a magyaroknak nem sok, szinte ugyanannyi a csehszlovákoknak, leiben azonban mégis egy óra egyszemélyes szobát 20—22000 leit jelent. Abázia ezidén is a kiváltott és nagy tolongás ezidén se lesz a Quarneri. A keleti-tengeri fürdőknél az elmúlt esztendőben havi 3—4000 leiből pompás négyhetet lehetett tölteni. Most? Tizenötezer leit ott még nem is lehet az észhez kapott németeknek. Nekünk sem lehet ez. Nekünk ez ábránd. Vagy rapszódia. Aki a mai erdélyi gazdasági viszonyok között tizenötezer leit készpénzre van egy csomóban, az a letétet kezd. Nem is itt. Legalább is Amerika farokai között.

Cikkek cime ezennel megváltozik: ne jöjjen nyaralni. Menjen csak egyedül. Mi már meggyünk, mi letettünk róla. Leszámoltunk. A Pankofcsánál talán kitélik.

Pünkösöd

A Nagyvárad számára írta: Karinthy Frigyes

Vijog fölöttem iszonyu szárnyain
A látott csőrű, feketefejű
Csattogó, repdeső keselyű.

Csattog és vijog fészke fölött,
Zuhog le tüzes nyelve:
Repülni akar, reggelre kelve.

És noszogát, gyere már, nosza már,
Jgy kell, meg így, bontani szárnyait,
Gyere már, nosza már, várnak.

Jgy kell bontani, emelni, kitárni
Ne oly gyáván, ügyetlen — csacsán,
Ügorj már, ugorj ki, fiacskám.

Csapong nagy izekben, mutatja, tanítja
De követni nem merem én
S állok a fészkek peremén.

Ügy teszek, mintha akarnék;
Ügrom és visszaesem —
Mert nem megyek szívesen.

Hunyorgok pislá szemekkel,
Tollam borzongva dermed,
Vakaródzva didergek.

Tudom, te vagy az, láttalak jönni
Messziről, fekete pont,
Alkonyuló horizont.

Hallod-e már nem vártalak, én,
Reggeli kiáltás a bérceken át
Süket sikoly, keresi fiát.

Én már jól érzem magam itt
Az oduba amibe tettél.
Mert szeretted, vagy mert nem szeretted.

O édes a lágy sárból rakott ágy,
S a giliszta jó eledel —
Jaj nem megyek, anyám, veled el!

Majd ugrom, ne félj, de csak lefelé
Ha kihül a fészkek alattam:
Zárt szárnyal, pihébe ragadtam.

Fekete párom, borzas bogaram
Testvérek, csitri csibék
Bujatok idebb kicsikét.

Valami denevér röpköd a szélben,
Csapjatok lármát, zenebonát —
Hess madár!
Kergessétek az ablakon át!

Csapkod messziről, tűnő szárnyain
Alkonyuló horizont,
Fekete pont —
Jobb lenne nem látni viszont.

Válogatott cigánylegények

Írta: LOVASSY ANDOR

I.

Hálátlan az ember. Elfelejté az öreg cigányt, meg a régi nótát. Pedig hányszor feltámad a lelkünkben a letűnt ifjuság emléke, mikor még bimbó volt életünk hervadó virága, rózsa színű volt a hajnal, fellegtelen az ég...

Néha-néha fülemben cseng egy dal, mintha messze rengeteg lombjai közt énekelne egy haldokló csalogány, napkeleti mesék csodás madara, a bülbül. Ilyenkor eszembe jutnak a gondnélküli vidám éjszakák, a nótázó kedves cimborák, kiknek nagyrésze, réges régen a föld alatt pihen, némán és szóltanul. Alig néhányan robotolunk busan, mogorván, elvéstülve, itt a föld felett, e szomorú világban.

Beh boldog is, akinek az órája lejárt, beh boldog is, aki már nem él...

De hadd támadjon fel még egyszer a mult! Az emlékezet kerek asztalához üljek mellém halott cimborák és ti világ bohémjei, porrá vált véa cigányok elkorhadt hegedűitek hurjain huzzátok rá a régi nótát:

„Korcsmárosné, száz szál gyertyát,
Száz itce bort, ide az asztalra!”

Upre more! Most én diktálok.

A cigányokról írok, azokról a cigányokról, akik már régen elnémultak és azokról, kik még élnek, de velem együtt immár megvénültek és minden nap egy-egy nótát felejtene.

Sohase voltam én „nótás ember”, de azért szerettem a vidám úritársaságot, meg azokat a füstös képűeket, kik kedvre derítettek, kik meg-megrikattak.

A magyar ember nem tud mulatni, ha nem szól a hegedű, ha nem zeng a cimbalom, ha nem jajgat a klarinét és ha nem zokog a kis bőgő. De azért egy szál

cigány mellett is nekibodorodik a kedve, mert régi, de igaz mondás, hogy: „nincs kis ház, nincs savanyu bor, nincs rossz cigány, ha jó barátok vannak együtt.”

Rákóczi Ferenc fejedelemnek volt egy kedves cigánya, Barna Miska; (a Cinka Panna nagyapja), ennek a hegedűje mellett mulatozott a tokaji szüreteken. Ez a vén cigány szerezte a világ egyik legszebb indulóját, a Rákóczi-indulót és mikor dicső gazdája kibujdosott, könyezve így szólt hozzá: — Uram, itt hagyod a vagyont, keresed a nincsent!

Rodos óban, a Marmora tengerpartján, hányszor eszébe juthatott a száműzött fejedelemnek ez az igaz mondás, hányszor fülébe csendülhettek az elmúlt idők emlékei, meg a régi nóták!

Micsoda cigány lehetett az öreg Bihari János is, kitől egy Csermák irigylte a hegedűjét és a tehetségét.

A „Bihari kesergő”-jét most is játsszák az utódok, de ritka legény az, aki igazán, szépen eltudja keseregni.

Patikárius Ferkó is híres primás volt a maga idejében. Ő csinálta meg azt a bravuros dolgot, hogy egyszeri hallásra ellopta egy kiváló francia operairónak a darabját.

A dolog úgy történt, hogy a francia szerző eljött Párisból Bécsbe, hol elő akarta adni egy új operáját, a színházban előadás előtt egy héttel, otthon a lakásán, nyitott ablak mellett, zongorán eljátszotta a darabot. Éjfél tájban arra fele ballagott haza a Bécsben időző Patikárius Ferkó. Figyelmes lett a zongora hangjaira és hőna alól előkapva hegedűjét, pityegetve a hurokat, nagy hirtelenséggel betanulta az egész partitúrát. Másnap délelőtt aztán betanította a bandát is és este már egy előkelő vendéglőben, hiba nélkül végigjátszotta az egész operát. Véletlenül az igazi szerző is ott va-

Mérkezett a hallatlan olcsó férfi alomkalap. Minden egyes férfi vásárlónak egy Marton-féle borbély- és minden női kalap vásárlásánál egy műtár-jegy lesz díjazatul hozzá adva.

5000 db férfi- és női kalap
KLEIN SIMON
cégnél Nagy Sándor-utca 1. sz.

Felhívom a hölgyek és masamódnék figyelmét hogy a Klein-féle kalapgyár 3 nap alatt a legszebb és legdivatosabb izlésnek megfelelően bármilyen formákra átalakít. 380

csorázott s mikor vége volt a muzsikának, tapsolva felugrott, átölelte a primást és a közönség szemeláttára összevissza csókolt.

— Hogy tudta ezt ön kotta nélkül betanulni? Ki tanította önt hegedülni?

Patikárius Ferkó letette a vonót és így szólt: — Hegedülni engem Ibrányi Ferenc tekintetes ur tanított.

— Karmester az az Ibrányi Ferenc — kérdezé a francia.

— Nem az instálom, hanem szabolics-megyei földbirtokos, hegedü se volt a kezében soba, de urasan mulatni, magyarosan nótázni úgy tud, mint senki ezen a földön. Ha egy új nótát hirtelen nem tudtam megtanulni, addig füttyölte a fülembe és addig pofozott a száza forintos bankókkal, míg megtanultam.

És bizony, négyezer holdas birtokát az utolsó barázdáig „elpofozta” Ibrányi Feri és mint szegény ember halt meg. En még ismertem az özvegyét; házvezetőnő volt az öreg Bölönyi Sándor ugrai kastélyában.

De azért Patikárius Ferkó sem hagyott maga után számottevő vagyont, mert a cigánynak meg az a szokása, hogyha vége a mulatságnak, hajnal tájban, elkártyázza a bankókat, melyeket egy éjszaka összekeresett.

A régi világban így lettek koldusok az urak is, meg a cigányok is, példa reá az öreg Gyuri, a szalárdi nábobnak, Csernovics Péternek a kedves primása. Ő is temérdek pénzt összehegedült és én még láttam ezt a vén cigányt, rongyosan, félig megvakulva, egy „malac-banda” élén muzsikálni, harmad és negyed rendű lebujokban.

Minden munkaadónál megjelenik a katonai bizottság

A munkások katonai kötelezettségének megvizsgálását vegyes bizottság végzi a város és megye összes iparvállalatainál, gyárakban, ipartelepeken. E bizottság előtt minden munkásnak, aki 1880—1902. évek között született igazolni kell, hogy katonai kötelezettségének eleget tett, vagy fel van mentve.

A bizottság eddigi működése során, amint Seles Gábor katonai előadó velünk közli, az ipartelepeken jórészt rendben találták a munkások katonai okmányait, ujabban azonban a munkaadók közül néhányan mellőzték ezt a követelményt s olyan munkásokat fogadtak fel, akik katonai kötelezettségüknek nem feleltek meg. Ezek az esetek szigorú elbírálás alá esnek s nemcsak a munkás ellen indítanak eljárást, hanem a munkaadó ellen is s a felvett jegyzőkönyveket átteszik a hadbíróshoz, a mely az ilyen ügyekben ítél.

Ezért helyesen teszi minden munkaadó, ha az alkalmazott munkások katonai viszonyait szigorú elbírálás alá veszi. Munkaadó alatt minden munkaadó értendő s azért a bizottság legközelebb megkezdí a kávéházak, vendéglők, kereskedések, kisipari üzemek vizsgálatát. Senki nem alkalmazhat olyan munkást, vagy tisztviselőt, akinek katonai iratai nincsenek rendben s elsősorban a munkaadó a felelős azért, ha olyan embert alkalmaz, aki a katonasággal szemben nem tett eleget kötelezettségének.

Amerikai pénzeslevelek sorsa

Amerikából az utolsó időben mindig több és több levél érkezik Romániába. Az Amerikában megtelepedettek küldik ittlakó rokonainak, barátaiknak, egyrésze a küldeményeknek kereskedők kezébe jut régi tartozások fejében. Van, aki rendszeres életjáradékot kap amerikai rokonaitól, például Biharban az Érmellékről kivándorolt egy egész család, csak egy idősebb nő maradt vissza betegen, akinek havonta 1600 leit küldenek rokonai, ami nekik 8 dollárt jelent. Egy biharmegyei ügyvéd havonta 15000 leit kap mindaddig míg rokonaihoz kiutazik.

Az amerikai levelek tehát nagy közgazdasági jelentőségűek s ezért ezek sorsa különös elbánásban részesülnek. Ezekben a levelekben küldték régebben a dollárokat, küldik ma is a csekkeket (esetleg a dollárokat is) mert a csekk biztosabb, tudniillik csak személyazonossági igazolás után lehet beváltani. De dollár is rengeteg érkezik a levelekben, s hozzávetőleg naponta 1000 dollárra tehető a Nagyváradra érkező összeg, ami levelekben jön e területre. Ezenkívül hajójegy is érkezik, mint a dollárküldemények utolsó felvonása. Nagyváradon keresztül jutnak el a várvavárt s jól bélelt levelek mindenfelé, különösen Zilahra, ahova állandóan érkezik amerikai pénz, de sok jut Máramaroszigetre is. Pontosan érkeznek az Amerikából küldött levelek minden hónapban, olykor 8 zsák levél is vár felbontásra a nagyvárad vasúti postán. Ezeket a leveleket különös gonddal csomagolja az amerikai posta. Kis zsákba teszik, amelyet piros papírral vesz körül, azután újból egy zsákba, amely szintén vízhatlan. Akármilyen történik ezekkel a leveles zsákokkal, még ha vizalá is kerülnek, három hónapig bizonyosan nem történik baja a bennelevő leveleknek.

Vigaszt, segítséget hoznak az Amerikából érkező posták, de viszont utközben baleset is éri a leveleket. Sérülve, olykor kifosztva érkeznek meg. A román posta szigorú rendszabályokat léptetett életbe, hogy a pénzes-csekkes levelek kifosztását megakadályozza vagy megállapítsa, hogy hol történt a fosztogatás. E célból bizottságok működnek az amerikai kicserélő postahivataloknál, három tisztviselőnek kell megállapítani, hogy a küldemény milyen állapotban érkezett meg. Ha sérült a zsák, felbontják, tartalmát jegyzőkönyvbe veszik, magát a csomagot kékpapírba foglalva lepecsételik s mindhárom aláírással látják el. A sérületlenül érkező zsákokra ugyancsak három aláírás kerül s így megállapítható, hogy a kikézbcsített levél hol történnhetett valami baj.

Mióta ez a rendszer életben van, az amerikai levelek tartalma érintetlenül kerül a címzettek kezébe. Csak a Temesvár-fől érkező postazsákokon észlelnek olykor-olykor sérüléseket. Sok-sok pénzt jelentenek ezek a zsákok a mi pénzszük világunkban, ha naponta csak egy-két ezer dollárt is számítunk. Most 8 ilyen zsák vár expedálásra a nagyvárad 2. számú postahivatalnál, a mely az amerikai levelek kicserélő hivatala. Ez küldi vissza a vízhatlan zsákokat, a dolláros levelek burokját, mert erre Amerika számot tart s ha nem kapja meg, reklamálja és megfizeteti a román királyi postával. Ezért nagyon ügyelnek a pénzeszsákokra.

NAP ÉS ESŐERNYŐT

minden kivitelben készít

Első Erdélyi Ernyőipar

ROSENBERG TESTVEREM

NAGYVÁRAD, ZÖLDFA-U. 8.

KÉRJE ARAJÁNLATOT

Szép, jó és olcsó

vászon, schiffon, damaszt, cöppen
lepedővászón, duplaszéles batísztól
s avatosság mellett beszerezhetők

Witraelnél,

Str. Avram Iancu (Kossuth-u. ca) 5.

Prima cipő vásznak.

**Javasszi divatszövet-
ujdonságaim
megérkeztek**

Schvarex Lajos

ur szabó

Str. Postei (Uri-utca)

LUCULLUS

csemege és likör különlegességei a legjobb

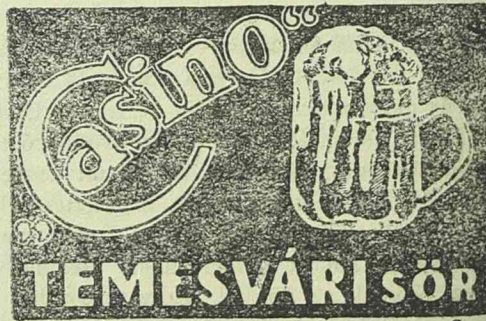
Berdach Jenő, Dentis

Oradea-Mare Strada Regele Ferdinand

Foghuzás	Lei 10
Fogtömés	25
Kaucsukba foglalt fog	50
Fém korona	100
Arany korona	300

Fogsorok szájpaddal vagy anélkül, gyökerek eltávolítása nélkül készülnek

Vidéklek 24 órán belül kielégítetnek

külön klasszist képvisel!

Az Ipartestületek tovább is fennmaradnak

Az iparosság körében legutóbb itt-ott nézet merült fel, hogy a Trancu-
ass-féle szakszervezeti törvény folytán
az ipartestületek működése tárgytalanná
vált. Erre vonatkozólag a Szatmári Ipar-
testület a következő átiratot küldte a
Nagyvárad-i Ipartestülethez:

Munkaadók Lapja és más szakla-
pokasábjain hosszabb idő óta állandó
képpen szerepelnek az egyes városok-
ban megalakított „szindikátusok”-ról szóló
hirdetések. Nagy mérvű propaganda fo-
kuszálva irányban, hogy a meglevő szak-
szervezetek általános Ipartestületeket mindenütt
szindikátusok váltsák fel.

Szindikátusok alakításának, szer-
vezetük szükségességét az alapítók,
szervezők az elmúlt 1922 év ele-
jén hozott és érvénybe léptetett u. n.
szakszervezeti Törvényből folyólag ma-
rtazzák. Azt vitatják, hogy az általá-
nos ipartestületek, mint szervezetek a
szakszervezeti törvény értelmében fel-
szüntetendők és csakis abban
esetben működhetnek tovább, ha szin-
dikátusokká alakulnak át és a járásbíró-
tól történő bejegyzés folytán elnyerik
a személyiséget.

Élményünk szerint az 1922-iki Szak-
szervezeti törvény ilyen magyarázata
való és téves.

A törvény 65. szakasza ugyanis tény-
re tartalmazza azt, hogy a kisipar, a hi-
s munkásbiztosítás szervezéséről
1912-iki törvényben megjelölt céhek
testületek feloszlatatnak stb., azonban
csak a törvény 66-ik szakasza azt
mondja, hogy azok a szervezetek,
testületek, amelyek külön szerve-
zeti törvény alapján működnek, továbbra
is a rájuk vonatkozó külön törvény
szerint fognak működni.

Kétségtelen, hogy az általános Ipar-
testületeket egy speciális külön törvény
1884. évi XVII. t.-c., vagyis az ipar-
törvény 122. §-a hívta életre és ahol az
ipartestületek a törvény értelmében meg-
maradtak, ott ugyancsak a törvény szel-
vevénye szerint működnek is teljes hasonlósá-
ga az ügyvédi törvény értelmében
az „Ügyvédi Kamarákhoz”.

Ezen ezért véleményünk szerint a
szakszervezeti törvény az Ipartestületek-
gyáltalán nem érinti; a lázasan vég-
rehajtott szervezési, átalakítási munkála-
gys városokban csupán felszínre
hozza az egyének tulbuzgóságának tekintet-
ből, amely az eddigiekkel szemben su-
pererhetek ró a testület tagjaira, a kis-
iparosságra.

A mozgalomhoz Ipartestületünk még
csatlakozott és felkéri t. Cimet, hogy
intézkedjen ismerttetett irányzattal meg-
szüntetve, vagy azzal ellentétes felfogását,
amelynek sürgősen nyilvánítani és
testületünkhöz eljuttatni sziveskedjék. —
Ezenár la 8 Mai 1923. A szatmári álta-
nos ipartestület nevében Bölönyi László
előad. Szabó Lajos secretar.

A Nagyvárad-i Ipartestület erre a kö-
vetkezőekben válaszolt:

Tek. Ipartestületnek Szatmár.

Hivatkozással 721—1923. szám alatt
az ipari munkaadók Szakszervezetei ügyé-
ben küldött körlevelükre, testületünk kép-
viseletében az alábbiakban válaszolunk.

Kétségtelen és határozottan állitható,
hogy az ugynevezett „Szakszervezeti tör-
vény” az 1884. évi XVII. t.-c. alapján
fennálló ipartestületeket működésükben,
léteükben és hatáskörükben nem érintette
s éppen ezért annak, vagyis a Testületnek
megszüntetését, vagy csakis az esetben
való működését, ha a szakmai cso-
portjai Szakszervezetben vannak tömö-
rülve, magunkra nézve nem fogadjuk el és
nem is alkalmazzuk. A Szakszervezeti tör-
vénynek önkéntes és egyoldalú fentebbi
magyarázata az iparosság szempontjából
ugyanis káros és szerencsétlenség volna,
mert ezzel maga alól huzná ki, a mai vi-
szonyok folytán anélkül is megingott ta-
lajt s elfogadna alapul egy alappal nem
bíró, lélekvesztő, minden irányban ingó
csolnakot, mely életét, életképességét csak
még bizonytalanabbá tenné. Mi tehát el-
sem tudunk képzelni ilyen akciót az ipa-
rosok részéről, vagy pláne egyes ipartes-
tületek részéről. Mi az aradi iparosság
vagy ipartestület mozgalmában, hol a
munkaadók szakszervezkedése a legna-
gyobb mértékben folyik, egészen más, az
Önök által feltételezett céllal egész ellen-
kező, éppen ezért csak hasznos mozgalmat
látunk.

Ugyanis mint tudva van, az ipartes-
tület hatósági teendőket végző szerv, de
emellett társadalmi, gazdasági és kultu-
rális célokat szolgáló egyesület is. A gaz-
dasági célokért, amint azonban azt a min-
dennapi életben láthatjuk, igazán és jól
csak az egyazon gazdasági célokat és
érdekeket szolgáló csoportok tudják meg-
oldás felé vinni és éppen ezért az ipar-
testületek kebelében eddig is megalakul-
tak az ugynevezett szakosztályok. A há-
borus évek azonban úgy, ahogy az ipar-
testületek mozgékonyosságát is megakadá-
lyozták, úgy megakadályozták a szak-
osztályok működését is, aminek pedig az
utóbbi ugynevezett béke években nagy
kárárt látta és aminek káros hatását nap-
jainkban is érzik az iparosság. Ezen hiányt
érezve tehát mindenütt — különösen ahol
nagyobb csoportban élnek az iparosok —
kifejezésre jut a szervezetek iránt a ki-
vánság, mert ezekben és ezek által vélik
a mindenkit egyformán támadó viszonyok
ellen való védekezést. Nézetünk ezen kér-
désben az, hogy ezen törekvéseket támo-
gatni kell, hogy az bár már régebben
megnyilvánult volna és hogy bár a ma
általános megnyilatkozás nem is muló
szalmaláng, hanem tartós szilárd elhatá-
rozás legyen. Ha pedig nézetünk és állás-
pontunk ez, akkor csak az a kérdés, hogy
a szakmai csoportosulás neve mi legyen:
Szakosztály vagy Szakszervezet? A szak-
osztályok, mint tudjuk, nem a törvény ál-
tal alkotott szervezetek, hanem csak mint
az egyes tevékenyebb ipartestületi alap-
szabályokban feltüntetett célul kitűzött
eszköz van beállítva, a szakmai közös
érdekek védelmére. A szakszervezetek
azonban ma már, a törvény alapján álló

jogi személyiséget képeznek, melynek
egyesületi előnyét a szakosztályok felett
abban látjuk, hogy megalakulásuk és el-
ismertetésük elég könnyű. Könnyebb, mint
egy szakosztályé, vagy az ipartársulatoké.
Gyakorlati céljuk azonban mindkettőnek
egy. És pedig a gazdasági speciális ipari
és munkáskérdések megoldása. Miután
tehát a cél egy és ugyanaz, törvényes el-
ismertetés pedig a szakszervezetre nézve
könnyebb, de leginkább pedig, mert ezt
most már hazai — román — törvény sza-
bályozza, nézetünk az, hogy mindenütt,
hol a szakosztályok működése kihalt, vagy
csak újra való felvétel mellett indítható
meg, ott — a hazai törvényekhez való al-
kalmazkodás mellett — a szakszervezetet
kell megalakítani. Nem látjuk azonban
szükségesnek és jónak, hogy ott, ahol va-
lamely ipartestület kebelében jól működő
szakosztály vagy ipartársulat van, az mint
ilyen működésével felhagyjon és szak-
szervezet gyanánt működjön.

Hogy a szakszervezet működése a
tagoktól nagyobb áldozatot kíván, ez ma
természetes, hiszen ma minden megdrá-
gult, ma minden tetemes pénzbe kerül.
Ma egy író toll többbe kerül, mint régebben
egy tagnak egész évi tagdíja. S bizony
ma más rendszerben élünk és más esz-
közökkel dolgozunk.

Érvényesíteni egyes ügyekben egyen-
ként még a háboru előtt sem lehetett,
most pedig éppen nem lehet, miért is a
célok elérésére egyesíteni muszáj, áldoza-
tok árán is. Már pedig áldozatnak sem
mondható az, ha a közösen tett csak egy
lépés, akár munkás, akár munkabér, akár
anyagbeszerzés, vagy anyag értékesítés
stb. stb. terén egyszer is megtérül. Né-
zük, nincsen-e gyümölcse a kolozsvári
husiparosok áldozatkészségének, kik 2
évvel ezelőtt minden levágott marha után
20—20 Leit fizettek be szervezetükbe, kik
azóta milliókat érő közös vagyont gyűj-
töttek, úgy hogy tudomásunk szerint ma
egy-egy tagnak 5000 Leit érő vagyona van
benn, anélkül, hogy itt mutassák ki a
bőrértékesítésből, a munkáskérdések egy-
öntetű elintézéséből eredő hasznat. Meg-
jegyezzük, hogy ma már havonként csak
20 Lei tagdíjat fizetnek. Vagy hogy a vá-
radi példánál maradjunk, a szervezkedés-
sel és az érte hozott anyagi áldozattal el-
érhető lett, hogy egy-egy husiparos el-
halálása esetén a szakszervezet 1000
Lei segélyben részesíti az elhalt tag csa-
ládját. Ma még elég kevés, de lesz az
még több is.

Ezeket tekintve tehát, a szervezked-
ést, még pedig a szakszervezet formá-
jában való szervezkedést, az iparosság
részéről föltétlenül jónak, szükségesnek
és a testületek részéről támogatandónak
véljük.

De szükségesnek tartjuk azért is,
mert amit talán legelőbb kellett volna
mondanunk, a minden szakma megszer-
vezése által lehetővé van téve az Ipar-
testületi vagyon-közösség fennmaradása,
azon nem remélt esetben, ha amint előre
látható, az ipartestületeket előbb vagy
utóbb megszüntetnék. Ugyanis, ha min-
den nagyobb szakma szervezetbe alakul,

Linoleum

7 cm. méterje	— — — —	95 Lei
10 „	— — — —	135 Lei
10 „	— — — —	150 Lei
15 „	— — — —	180 Lei
15 „	— — — —	190 Lei

Viaszos vászon

78 cm. méterje	— — — —	125 Lei
100 „	— — — —	155 Lei
115 „	— — — —	180 Lei
85—115 terítő	— — — —	160 Lei
100—130 „	— — — —	210 Lei

Szővet azónyeg

70 cm. méterje	— — — —	107 Lei
90 „	— — — —	140 Lei
Gummi kabát	— — — —	850 Lei
Bőrvászon 120 cm. méterje	— — — —	145 Lei

Haas Lipót

Telefon: 463. szám.

Ezenkívül nagy választék ebédő
szőnyegekből, linolenm teljes
szoba bevonásához, gummi- és
celluloid áru stb.

Regele Ferdinand

(Rákóczi-ut 5. szám)

(a kisebb rokonszámok is egymással karöltve) ezek költségkímélés okából célszerű és tervszerű munkakifejlesztése céljából központba tömörülhetnek s a központ vezetését, a szakmák adminisztrációját az esetleg megszüntetendő ipartestület hivatala átvetheti és intézheti? közös vagyonával, közös felszerelésével és személyzetével, kik már erre vannak amúgy is hivatva. A törvény alapján alakult szakszervezeteknek nézetünk szerint egy új ipartörvény kisürgetése terén vagy a szakszervezeteknek, mint kényszer társulatoknak való törvényes átalakítására több befolyásuk lehet és lesz, mint nekünk a régi magyar ipartörvény alapján álló ipartestületeknek.

Eppen ezért az aradi ipartestület kebelébe tartozó iparosokat a Szakszervezeti élet fellendítéséért csak üdvözölhetjük és pártolhatjuk, sőt követendő példának gyanánt magunk és a jövő iparos nemzedék elé kell állítanunk, kik uttörésükkel egy jobb iparos kor előkészítésén fáradoznak.

Ezekben adjuk álláspontunkat, mely után társastületi üdvözlésünk kifejezése mellett vagyunk Oradea-Mare la 16 Mai 1923. Czeglédy Jeremiás ipt. elnök., Dévald László ipt. titkár.

Iparosok! Erősítsük meg saját magunkat. Vegyünk *Ipartestületi hitelszövetkezeti részjegyeket.*

A női szabóiparosok szakszervezetének közleményei

A női szabóiparosok szakszervezetének választmányja Weisz Sámuel elnöke mellett, a héten is megtartotta választmányi ülését, a választmányi tagok élénk érdeklődése mellett. Megállapították, hogy a taglétszám folyton növekvőben van, az önkéntes jelentkezések folytán. Felhívtnak a még be nem iratkozott női szabóiparosok, nők és férfiak egyaránt, hogy tagokul belépni a Szakszervezetbe, saját jól felfogott érdekükben el ne mulasszák, mert a későbbi jelentkezők a most megindítandó akciók előnyeiből ki lesznek zárva. Ügyésznek általános óhaj folytán dr. Feld Albert ügyvéd választatott meg, ki azt elfogadta.

Tűzifára megrendelést csak tagoktól az Ipartestület hivatala kedvezményes árban vesz fel.

Husiparosok választmányi gyűlése

Hétfőn tartotta a husiparosok szakszervezete választmányi gyűlését, melyen Barátky Béla elnökölt. Jegyző a betegsége miatt távollevő Dévald László helyett Gábor Géza volt. Tudomásul vétettek az előző gyűlések jegyzőkönyvei, valamint a vágóhid rendezése és a husár felemelése iránt tett lépések, mely kérdések továbbra is napirenden maradtak. Robitsék Béla alelnök jelenti, hogy a husarak megállapítására a hatóság próbavágást rendelt el. Gyűlés után értesülünk, hogy a próbavágás azt igazolta, hogy a kimérendő marhahús az iparosoknak 20 leinél többbe kerül s mégis, dacára a nagy rezsi-költségnek, hiszen csak jégre 60-120 leit kell naponta költeni, a marhahús eladási árát kilónként 20, a borjuhus árát 22 leiben állapította meg a hatóság. Ezen sérelmes határozat ellen az elnökség már megtette a szükséges lépéseket. Megállapítható, hogy ezen eljárása a hatóságnak a legnagyobb mértékben igazságtalan az iparossággal szemben, bár érthető a polgárság szempontjából. De csak azt eredményezi, hogy *hus különösen minőségileg és súlybelileg megfelelő nem lesz a piacon.* Tárgyaltatott a husipari munkások bérkövetelése és kollektív szerződés kötése iránti előterjesztés, ami elutasított. Ugyanis a jelenlegi árak mellett ha nem is bér-redukálás, de a személyzet létszámának apasztása szükséges.

Kollektív szerződés kötésének pedig nincs értelme, mert az a multban sem volt betartva. A munkások 100%-os bérjavítást követelnek. Foglalkozott a választmány a városi jégkamrák kérdésével, melyet dacára hogy közegészségügyi és általános közérdek, a város tanácsa nem akar figyelembe venni. Végül ismét kimondott, hogy a tagok munkásai igazolvánnyal láttatnak el, mert a vágóhidra csakis ezzel lehet belépni.

Vágóhidi igazolványok

A vágóhidi felügyelőség és a városi Elöljáróság utasítása alapján felhívjuk az Ipartestület kötelékébe tartozó összes mészáros, borju- és juhvágó iparosokat, hogy tanoncaik és segédek részére a vágóhidra való belépési igazolványokat váltsák ki, mert anélkül a vágóhidra bemenni nem lehet. Igazolványt az Ipartestület hivatala d. e. 8-tól 12 óráig ad, de csak azon iparosok munkásainak, kik a munkakönyvekkel vagy tanoncszerződésekkel igazolják a fennálló munkaviszonyt. Munkakönyvet és tanoncszerződést minden iparos vagy megbízottja hozza magával, mert ezek nélkül igazolvány ki nem adható. Tisztelettel az Ipartestület elnöksége.

Asztalos iparosok közgyűlése.

Az asztalos ipari munkaadó iparosok is nagyban érzik a szervezkedés hiányát, azért többen elhatározták, hogy kérni fogják az ipartestületet, hogy a szakosztály, vagy szakszervezet megalakítására tegye meg a lépéseket. Czeglédy Jeremiás ipt. elnök azért mindjárt be is adta a gyűlés kieszakölésére az államrendőrséghez a kérelmet. Fontos most már csak az, hogy átlátva a szervezkedés szükségét és annak hasznát, leküzdve minden személyi, gazdasági vagy más ellentétet, az összes asztalos iparosok vegyenek részt a szervezkedésben. Mint értesülünk, a munkások folytonos és rendszeres béremeléseik után ismét általános béremelést kívánnak keresztülvinni. A munkaadók nem is zárkóznának el az újabb béremelés elől, de sajnos, a szakmában évek óta álló pangás, a nyers anyag horribilis drágulása, főképen a külföldi gyáripari termékek a megrendelőket a rendeléstől visszatartja, valamint a helyi piacnak külföldi gyáripari termékekkel mind-mind létében támadja ezen évek óta minden nehézséggel küzdő szakmát és ezért kevés kilátás van rá, hogy dacára a munkaadók megértő jóakarátának, a bérfelemelésekbe belemelessenek. Különben ez ismét maga után vonná a megrendelések redukálását.

Ipartestületi Hitelszövetkezet tagja legyen minden iparos.

Asztalos-iparosok gyűlése

Felkérjük az ipartestület kötelékébe tartozó összes asztalos-iparosokat, hogy érdekeik védelméért szolgáló szakszervezet, vagy szakosztály megalakítása céljából f. hó 22-én azaz kedden délután 7 órakor az Ipartestület helyiségében teljes számban és okvetlenül megjelenni sziveskedjenek. Tisztelettel az Ipartestület elnöksége.

Tűzifát az iparosok az ipartestületnél rendeljenek.

Paulini L. Lili

nőruha magánvarrodája és divatszalonja

Ruhák, kosztümök,
blusok, kabátok stb. Nagyvárad
Fogon . . 450 Leitől Str. Pável-utca 19. sz.
Elebrangu munká, szabás és kivitell.

Háztartási és gazdasági tanácsadó

Ebben a rovatban minden háztartási és gazdasági kérdésre igyekezünk ösztönöinknek lehetőleg kimerítő feleletet adni.

1. Kátránygyűrűket használni fiatal és idősebb gyümölcsfákra a hernyók pusztítása ellen. 5-10 cm. széles drva papir vagy zsákvászon-szalagot kátránnyal bekenve, vékony sodronnyal a törzsére erősítünk $1\frac{1}{2}$ -1 méternyire a földtől. A nap hevétől felmelegedő s mehgülő kátrány, nehogy a fa kérgébe jódjék, alája papir- vagy kenderkóc-réghelyezünk. A vándorló hernyók a kátránygyűrűn nem mehetvén át, alattuk felette csoportban gyűlnek össze s egymást semmisíthetők.

2. A gyümölcsök utóérése. Egy gyümölcsök, u. m.: alma, körte, dinnyérés után bizonyos ideig eltartva (néhány napig, hétig, sőt némelyiket néhány hónapig is) édesebb, izesebb, zamatosabb lesznek. Ezen ugynevezett utóérésről gyümölcs savtartalmának rovására cukoranyag képződik, valamint ezen utóérésnél fejlődnek az ugynevezett zamatanyagok.

A kereskedésekbe jövő citromot émrancsot zölden szedik le, csak mikor állás folytán sárgulni kezdenek, külső kereskedésbe. Pestmegyében a fákra hulló érésnek indult almát, körtét szedő utóérésnek teszik ki s ekkor meghámozva megaszalják.

3. A cserebogár értékesítés. Németországban, amikor sok cserebogár van, igen jó kocsikenőcsöt főznek belőle. Két fazék kell hozzá. Egyiket leassáljuk a földbe, a másikat teletöltjük cserebogárral s egy sodronyhálalóval beletűz a földbe ásott fazékokra helyezik úgy, hogy a sodronyháló válassza el a két fazék üregét. A cserebogárral telt fazék tüzet raknak s a cserebogarakból kiizzolajos zsiradék átszurog a földbe a fazékba. Többrendbeli adag kifőzése a mikor az alsó fazék megtelt, ezt tüzet még sűrűbbre befőzik. A visszamaradt cserebogár hulladékot földbe ássák s belől igen jó trágya lesz.

Ugyancsak arra is rájöttek, hogy cserebogár egy kitűnő aquarell-festék ad. Ha a cserebogár fejét leszakítjuk, torból feketeszínű olajszerű folyadék csöpög ki, mely beszáradva sötétbarnaságyes festéket ad. Vízben jól oldódik, napfény nem halványítja, a levegőn nem fakul. Ugy használható, mint a tus és szépiá.

4. Házi gomba irtása. A keményfa padozatát (parkett) vagy a falrészeket, egy gomba faj (Merulius lacrimans) pusztítja. Ez a gomba nedvességet válszik ki, mely a fa rothadásnak indult felül kis vízcseppek alakjában is mutatkozik. Ezért magyar neve könnyező fagomba. Hol e gomba megtelepszik, nem csak okoz, de kigőzölgése a levegőt is rothaszt. Védekezhetni ellene Higany szulfidat oldattal. 100 rész mézsvízhez 1 rész szublimát oldva, a megtámadott fadarabokat beecseteljük. Ha a fa már elkorrodott, azt eltávolítjuk s környezetét jól impregnálva, ujjal cseréljük ki. A gomba földesét nagyban akadályozza a gyomgondos szellőztetés.

5. Állatok kitömésénél, rovarok ellen, legjobb konzerváló anyag a „natron arzenicosum“, arzenes natrium só. A leválasztott bőrről a zsíros és husos részek gondosan eltávolítandók s az egész bőr e só oldattal esősegélyével gondosan bekenendő. A badon tartott kitömött állatot vagy marat hetenként gondosan le kell porózni sőt a szekrénybe zártakat is legalább avonként egyszer. A szekrényekben üveg alatt tartott állatok mellé nyújtartályba célszerű egy kevés naphtalint helyezni el.

gy és kétfázisu váltakozó áramu

Elektromotorokat

valamint fali és asztali

Ventilátorokat

raktárról azonnal szállít

DURA, Timisoara

Strada Buziasuli No 12.

TELEFON**54****Részvényaláírási felhívás.**

A Nagyvárad Agrad Takarékpénztár 1923. év március hó 11-én tartott rendkívüli közgyűlésén elhatározta, hogy a társaság alaptőkéjét 20.000 db 200 lei n. é. részvény kibocsátása által a Kormányhatóságtól jóváhagyás alapján

5.660 000 leira felemeli.

A most kibocsátásra kerülő 20.000 darab részvény jegyzése a következő feltételek mellett történik:

1. A régi részvényesek elővételi joggal rendelkeznek, minden egy darab régi részvény után egy darab új részvényre, míg 4.000 darab régi részvényt az igazgatóság a kibocsátási áránál valamelyest alacsonyabb értékben szabad kézből helyettesíthet.

2. Az új kibocsátású 200 lei n. é. részvények 225 leies áron bocsátatnak ki, amelyből 100 lei az alaptőkéhez, 25 lei pedig a kibocsátáshoz fog csatoltatni. Ugyancsak a kibocsátáshoz csatoltatik azon felár, ami a kibocsátási értékesítésnél a névértékén felül kifizetik. Részvényenként bélyegilleték, valamint kibocsátási költség címén külön 8 lei kerül felszámításra.

3. Az igazgatóságnak jogában áll a régi részvényesek által át nem vett részvényeket is szabad kézből az eredeti kibocsátási áron eladni.

4. Az elővételi jog a régi részvények, illetve az ideiglenes elismervények felmutatása nélkül f. é. május 30-ig gyakorolható.

5. A részvények kibocsátási ára a következő részletekben fizetendő:

1/3-ad rész az elővételi jog gyakorlásakor,
1/3-ad rész f. é. június 15-ig,
1/3-ad rész f. é. június 30-ig.

6. Az új részvények 1923. július 1-től kezdve oszthatók ki. Az előbb teljesített befizetések után a befizetés napjától f. é. július 30-ig 10 százalékos kamatot visszatérítünk.

7. A befizetésekről ideiglenes elismervények kiadandók.

8. A jelenleg forgalomban lévő 200 korona n. é. részvények, illetve ideiglenes elismervények az új részvények kiadásával egyidejűleg becsereíthetők és pedig minden két régi 200 korona n. é. részvény, illetve a részvényeket helyettesítő ideiglenes elismervény bevonása ellenében egy darab 200 leies részvennyel.

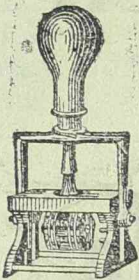
A becsereítés idejét az igazgatóság hirtől fogja közzétenni.

Kelt Nagyváradon, 1923. május.

A Nagyvárad Agrad Takarékpénztár
r.-t. Igazgatósága.

Hivatalok, intézetek,
Kereskedők és iparosok
figyelmébe!!

Mielőtt beszerezne

bélyegző

szükségletét, kérjen ajánlatot:

Rosenfeld Lipót

bélyegző gyárostól,

Strada Gen. Mosolu

(Mozey Mihály-u.) 1.

Ügynököket felveszek.

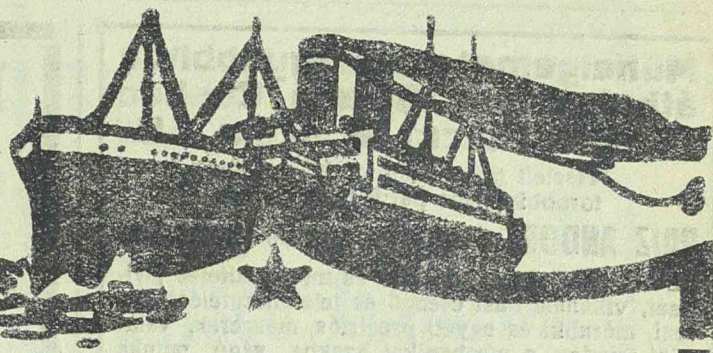
Órák

szakszerű javítását a leg-
komplikáltabbig kitágultam

Tiszay

végzi Teleky-utca 9 alatt
Jelenlegi árak! Próbák szabadon!

Saját tulajdonú 5 éves
egyszer használatú asztali
óra eladó.

BREMEN-AMERIKA

között leggyorsabb és legkényelmesebb közlekedés az
United States Lines amerikai kormányhajóival:

„George Washington”

„America”

„President Roosevelt”

„President Harding”

stb.

Előnyös alkalom teherszállításra.

Hajójegy, pénz és amerikai okmányokat, valamint a vizumot illetőleg díjtalan felvilágosítással szolgál a romániai vezérképviselet

UNITED STATES LINES

(AMERIKAI ÁLLAMI VONALAK)

„MERCUR” OSCAR GRUNBERG

BUCURESTI, CALEA MOSILOR 51

Fiók Temesvár, Hunyady-u. (Str. Vasile Alex) 8. Kérjen prospektust és hajólista számot, 253

Pálinkafőző üstök

minden nagyságban állandóan raktáron.

Megrendelésre nyolc napon belül szállítja

ECKSTEIN ÖDÖN

rézműves, Calea Victoriei (Kolozsvári-utca) 33. sz. alatt

Lágy és selymes lesz a haja,

ha fejét rendszeresen

„Elida-Shampoo”

nál vásárolni.

Román Jutakereskedelmi Részvénytársaság

Telefon 20-20.

Sürgőnyim: Tarpaulin.

TIMISOARA

Bul. Berihelot 21.

(Kossuth L. utca)

Mindenemű Jutaszövet és **ZSÁK** gyári lerakata.

Műhelyemet megnagyobbítva áthelyeztem Strada Cosbuc (Szalárdi-utca) 9 szám alá.

Tisztelt megrendelőim és vevőim további szíves pártfogását kérem

RAJZ ANDOR, elektro és precízió mechanikus

ELVÁLLALOM: manometer és mérleg hiteles javítását, villamos házi csengő és telefonszerelést, orvosi, mérnöki és egyéb precíziós műszerek, valamint minden, a mechanikai szakba vágó munka készítését és javítását szolid árban. 945

Minden más sört felülmúl az ujaradi világos és duplamalátá

„Bika”-sör

Hönig Mór és Fiai

biharmegyei és nagyváradai főlerakat
Calea Victoriei (Kolozsvári-utca) 1 sz.
Telefon 187. 864

Friss töltésű

Málnási „**SIKULIA**” gyógyvizet érkezett. A legjobb nyálkaoldószer Gyomorégést azonnal megszünteti. — Kapható minden gyógyáru és fűszerkereskedésekben.

Első Erdélyrészi Ékszerárugyár

Cluj-Kolozsvár

Calea Reg. Ferdinand
(volt Wesselényi Miklós-utca) No. 19.
Telefon interurban No. 2 13.
Sürgőnycim: Juvaore, Cluj.

Van szerencsénk t. vevőinket értesíteni, hogy gyár és irodahelyiségeinket

Calea Regele Ferdinand 19 sz.
(v. Wesselényi-utca)

alatti saját telepünkre helyeztük át.
Kérjük nb. megbízásaikkal továbbra is felkeresni, melyeket most még fokozottabb pontossággal teljesítünk.

108

Lloyd 609

Nagy Gábor 80 hold szőlőjének központi borkháza Delaware bor!

Akik ezt beszerezni akarják 40 kat. holdas nagykőgyulai fajtiszt „Delaware” szőlőm terméséből, Nagyvárad, Szt. János-u. 56 sz. alatti pincében 5 liter-től felfelé, — literenként 12 lej árban vevő edényekben eladom.

Kágyal pincében 500 literen felel literje 10 lej.

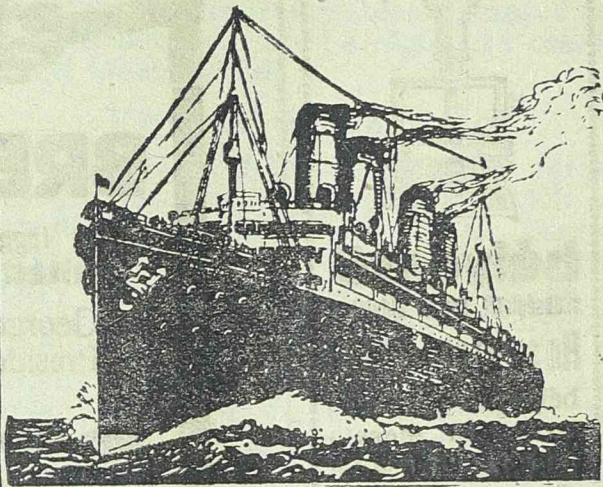
Nagy Gábor,

nagykőgyulai szőlőnagybirtokos.

Norddeutscher Lloyd

F. Missler

Bremen Amerika

Kényelmes és gyors utazás Bukarestből Newyorkba, Canadába, Brazilba és Argentiniába, külső ablakokkal ellátott szellős kabinokban, jágyak. Kitűnő konyha.

Mindenki forduljon bizalommal az alábbi címre:

Norddeutscher Lloyd

Agentia generale pentru Romania Mare

BUCUREST, Calea Grivitei 130 (Sub Hotel Bratu) Eingang Ecke Polizu und dero
Filialen: BUCURESTI Mircea Voda No. 71. TIMISOARA. Eigen de Saroge No 1
CERNAUTI. Minden felvilágosítás díjtalan

Raktárunkra érkeztek

Meczenzéi gyártmányu fekete torozsók, deési, erdélyi román és mistelbach, félig csiszolt besztérei, kolozsvári kőmák és egészen csiszolt győri kerti kapák, félig kőszőrült hegyes áson, félig kőszőrült földhányó lapátok, fekete és fehér lapátok, csiszolt vakolat- és fekete sákaparók, továbbá Vidats kőkezesek.

Azonkívül raktárról szolgálhatunk mindenfajta rud-, faon és betonvasakkal, I és

U vasgerendákkal, fekete és horganyzott vaslemezekkel, fémhádoggal, sodrony sodronys egei, saigótariáni gyártmányu f-sze-árukkal és horganyzott tuskeshuzallal.

Továbbá nagy készletünk van wltzi gyártmányu **forraszevekben** és **gázcsövekben**, csőkapcsoló részeken (fittings) stb. stb.

Kivánatra legutányosabban árajánlatot szolgálok.

Kontinentale Vaskeresk. Társaság

KERN és TÁRSAI

Levélcím: Postaffók 20.

Távíratcím: Ferrokontinent.

Telefon: 950. szám.

Cluj — Kolozsvár, Plata B-

rel 3. szám. — Hírlapok

Aruraktár.

Lloyd 11

Gummirádis

GYERMEK

KOCSIK

kaphatók megrendelésre is. — Használt kocsik javítását új gumival és huzattal olcsón készítem.

WATÉH FERENCZ

Bercsey György-u. 3.
(Régi Menház-utca)

Telefon 11-94.

Telefon 11-

Acéllemez üzlet

REDÖNYÖKE

és napellenzőket minden méretben gyártunk és legolcsóbban szállítunk. Vidéki megrendelések szállítását eszközöljük. — Árajánlatot dílanul szolgálunk. — Javításokat a pontosabban eszközölünk.

Halász Testvérek

redőnygyártás

épület- és műlakatoság

Str. Cuza Voda (Szacsavay u.) 17.

Kárpitos

munkákat elsőrendű kivitelben készíti:

GIDÁLI MANÓ

Uri-u. 2. — Rákóczi-ut 6.

AMERIKAI IRODABU TOROK, HÁLÓSZOBAN EBEDLOK, PARKETTAL

eisőrendű kivitelben és nagy választékban kaphatók

RIMANOCZY műbutor és parkettgyár R-t. ORADEA-MAR

Strada Clujului 117. :: Telefon 271

Élet a halálban

Regény.

31

Írta: Bónyi Adorján

Csákány vidáman bólintott. Kis csend. Akkor Csákány megkérdezte: — Mondja csak, az atyjuk Meyer Tómi volt ő?

Hora nem értette, mire való az a kérdés, mitartozik ez most ide, de készséggel felelt:

— Bújtja volt, Budán. Fűszerüzlet. Közvetlen a tájon...

— Mindjárt gondoltam — mondta félhangosan Csákány.

Az előszobáján csöngettek. A kis felkelt: a csengőszó hosszan, szakadatlan hangzott kétszer egymás után. A nyarca újból elrémült és mellére vonkozott:

— A bátyám!

Kislátt. Csákány valami döbörgést hallott az előszobából, aztán egy másik nyitást.

Kölnézett a kis szobában. Bizony egyes hely volt. Az asztalon megállt a tűz, a hevert, egy nagyszabású, takaró, roppant ügyességgel és elsinálva, félig készen. Ez a kis kislánya. És a szegénység és egyszerűség mindenhol a szobában a takaró, az izlés, a rend és vakító tisztaság volt.

Csákány figyelmét egyszerre csak egy ablak vonta magára. Ez egy régi íróasztal volt, az ablak mellett állt egyedül. Csákány pillanatig nézte ezt az ócska, visszafajzott lélegzettel, meggörgő, emínta attól tartana, hogy az íróasztal egyszerre csak megugrik és megszökezik elől.

Az asztal... szakasztott mása volt a régi, apjától örökölt íróasztalának. A férőhely dudogtatott a szomszéd szobában, a beteg asszony szobájában, dörögve vitatkozott valakivel.

Csákány figyelt. Ez a férőhely — ez a hang az ácsorgó gyorsvonaton hallott hang... ez az ismerős hang... az asztal...

A szomszéd szoba ajtaján át bejött a beteg. Becsukta maga mögött az ajtót, és sietett.

— Kérem... legjobban szeretném, ha... Ugy félek — mondta halk köntöfönnyel Csákánynak.

Csákány a fejét rázta. — Szó sincs róla. Amit eddig beszéltem, az nem volt érdekes. Ami ezután fog következni... engem az érdekel.

A kislány leült. Szembe vele. Nyugodtan, megadóan nézett a szeme közé.

— Tessék, kérdezzen — mondta. Az kislány intett. — Talán nem fog megzavarni. Azt mondtam neki, hogy a kislány rendelőm van itt. Akkor talán sem jön be... olyan állapotban.

— Iszik is? — kérdezte Csákány.

A kislány felsóhajtott, de nem felelt.

— Kis Ilona — szólott Csákány és az ő hangja is megtelt lágyassággal, jóváhagyóan, amint ezt a szép és jó kis arcot nézte. — Mondja csak, honnan van maga az az íróasztal?

— Oh, az még apámé volt.

— Kedves asztal — nézegette a vén kislány a férőhelyről Csákány. — Jó tartós dolgok, ismerem őket, férőhelyek, sok fiók... még titkos fiókjaik is vannak...

— Igen, igen ennek is van — mondta Csákány a kislány, aki öntudatlanul is a kislány felé lélegzett fel e közönyös témán.

— Illanatra. — Csakhogy nekem nem kell hozzányulni, a bátyám megtiltotta.

— Ak valami fontos írásait tartogatja az asztalban. — De nyomban visszaesett aggodalmába. — Dehát... most maga erről beszél?

Csákány megtudta, amit tudni akart. Nevetett:

— No csak úgy érdekel. Beszéljünk hát a bátyjáról. Szeretném látni.

— A fényképét megmutathatom.

Felállt és a falra szögezett arcképek felé tartott. E percben ismét felcsattant dörögve az a férőhely a szomszéd szobában, perlekedve és mérgesen, talán a beteg öregasszonnyal veszekedve.

Ez a hang... ez a hang... Csákány az emlékezet útján rohant, minden erejét megfeszítve, kereste multjában ezt a hangot. Ez a hang... Csaknem felkiáltott: — Megvan!

Ez annak az embernek a hangja, aki a hidon őt megszólította!

Minden szál egyetlen pontba fut össze. Még csak itt-ott dereng némi homály. Egyébként már tisztán lát, tisztán, mindent.

A kislány visszajött hozzá, kezében a fényképpel.

— Ez a bátyjának a hangja? — mondta Csákány, egy gesztussal a szomszéd szoba felé. A kislány bólintott. Csákány kezébe vette az arcképet. — És ez a bátyjának az arcképe.

Pár pillanatig kellett csak néznie a képet: most már felismerte. Ugyanaz volt, mint aki a ködből előlépett. És ugyanaz volt, mint... Most már jól, teljesen emlékezett rá, honnan ismeri.

Hirtelen azzal a kérdéssel fordult a lányhoz:

— Mivel foglalkozik a bátyja?

A lány ismét elpirult egy keveset. Nem mert a Csákány szeme közé nézni.

— Volt ő már minden, — felelte szomorúan. — Hogy tulajdonképp általában mit csinál, azt magam sem tudom. Már pincér is volt.

(Folyt. köv.)

Fehér gyapju felvető

színes leszővő és prima gyapju fonál érkezett

Mayer perzsaszőnyeg szövődjének

Petőfi-utca 16

Schlauch-tér 18. és Hármas-utca 18/a. számú

ház eladó

a hármas utcai 3 szobás azonnal elfoglalható lakással.

Értekezni lehet Dr. SUJAYDA GYÖRGY ügyvédnél Sal Ferenc-utca 8. szám 956

Varrógépet

ha jót és olcsót akar keresen fel bizalommal

Kerékpárok

Állandóan rakáron. Varrógépeket, kerékpárokat veszek, eladok cserélek és ezekhez való alkatrészek állandóan kaphatók. — Javításokat szakszerűen eszközölök.

Konrád

műsz. oszt., Baross-u. 10. és Nagypiac-tér sarok.

TELEFON 11-22.

TELEFON 11-22.

Exportját és Importját

Románia, Magyarország, Ausztria és Németország között határidővel és legolcsóbb fix díjtételek mellett csak

Deutsch Testvérek

nemzetközi szállítási vállalat tudja lebonyolítani

Nagyváradon: Rákóczi utca 24.

Központ: Cluj, Piata Unirei 26.

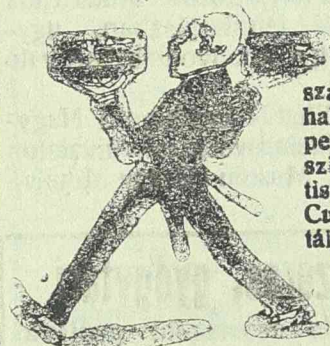
Házak: Wien, I. Rotenturmstrasse 27., Budapest, Rákóczi utca 6., VII., Dohány-utca 3. Brassov, Kapu-utca 61. Targu Mures, Piata Reg. Ferdinand 52. Arad, Simonyi-utca 10. Orsova, Danapart. Szolnok, Madách utca 1. Expositurák: Bruck, Hegyeshalom, Moson, Biharkeresztúr, Békéscsaba, Curtici, Kőtegyán, Bihartpuszta.

Fuvarlevél felülvizsgálási iroda! Speciális dunai forgalom!

Értesítés!

Aszódinál Sas-palota

Törvény által előírt gyümölcsök-ből főzött likőrök kaphatók.

A nyaraló és fürdőző közönségnek ajánlok vajat, túrót

szalámit, sajtot, szardíniát, halkonzerveket, likőröket, pezsgőt, borsot, málnaszörpöt, ásványvizet, tisztán kezelt fűszerárakat. Cukorka és csokoládé osztályom vásárlás egész nap nyitva a Vigadó mozgó főbejáratával szemben. Olcsó gyári árak. Sport tagoknak nagyobb vételnél 10% engedmény csukorkából

Utleveleket vizumokat

bármely konzulátusnál a leggyorsabban elintézt

Dijmentes felvilágosítást nyújt

Román fordítást azonnal elintézt

SCHREIER

ügynökség Tisza Kálmán-tér 1. szám Vármegyeháza mellett.

„FERROSTAAL“

BUKAREST

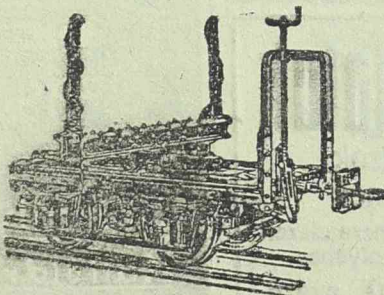
BERLIN

HAGA

Képviselet: URSZIN PAL mérnöki iroda

Oradea-Mare,

Strada Postel 21.

Sinek
Erdi Tűz kocsai
Bírók kocsai
Apró anyag
Henschel lokomotív

Nagyvárad iipartestületi Hitelszövetkezet mint a Gazdasági és Hitelszövetkezetek Szövetsége tagja.

Belépési felhívás

A „Nagyvárad iipartestületi Hitelszövetkezet” az igazságügyi államtitkárság 33.000/1922 sz. rendelete alapján, mint a nationalizált Gazdasági és Hitelszövetkezetek Szövetsége tagja, 23 éves működését új és szélesebb alapon fogja folytatni.

Alapszabályai értelmében, bármely Nagyváradon lakó, vagyona felett szabadon rendelkező, teljes kora egyén, tetszés szerinti számú üzletrésztulajdonosként, tagul beléphet.

Egy üzletrésztulajdonos értéke 100. — lei, belépési díj üzletrésztulajdonosként 10. — lei.

Az üzletrésztulajdonos az évi zárlatot követően, az elért üzleti eredményből, aránylagos osztalékban részesül.

A felelősségi kötelezettség, csak a névre kiállított üzletrésztulajdonos értékeig terjed.

Az üzletrésztulajdonos a vonatkozó szabályok alapján felmondható és visszavonásig tartható.

A hitelszövetkezet a takarékpénztár és banküzlet mindennemű ágazatát műveli.

Elfogad gyűlöltetés végett akár betétre akár folyószámlára bármilyen összeget. Amellett, hogy tagjainak hitelkérelmét kölcsönök nyújtásával kielégíti, előleget nyújt ipari készítmények, értéktárgy, áruk és értékpapírokra, leszámítól váltó követeléseket, elfogad behajtás végett akár megbízás, akár engedményezés útján kintlévőségeket, közvetít banküzleteket és átutalásokat. Üzletkörébe tartozik továbbá nyersanyagraktár, közös műhely, közös árucarnok létesítése, illetve ennek fenntartásában, ugyancsak vállalatok pénzügyi lebonyolításában való segítségnyújtás.

Jegyzések eszközölhetők egyelőre a Nagyvárad iipartestületi Hitelszövetkezet hivatalos helyiségében Str. Gen. Moşoiu (Mezey Mihály-utca) 4. sz.

Cukorkás, fűszeres, gyógytári

papírszákok, különféle csomagoló papírok nagyban és kicsinyben legolcsóbban az

ATLANTIC

papírszákgyárban, Vitéz Mihály- (volt Nagypiac)-tér 14 alatt szerezhetők be. 1276

Veszek szalonnát és disznósírt

bármely mennyiségben.
Ajánlatokat ár megjelölésével

Fischer Emil Nagyvárad,

Parcul Stefan cel mare (Tisza Kálmán-tér) 11 szám alá küldendők. Telefon szám 962.

A világhírű

Dreher-Haggenmacher

világos és dupla maláta

SÖR

peharanként és palackolva mindenütt kapható. 632

Kérjünk DREHER sört!

Asztalos munkálatok

és mindennemű átalakítások a legolcsóbban készülnek

Dengelegi Lajos villanyerőre berendezett asztalos műhelyében
Nagyvárad, Kolozsvári-utca 39. szám.

Kérjen árajánlatot.

Új hölgyfodrászat

manicűr szalon és úri fodrászat nyílt

Körös-utca 3 sz. alatt

hol modern hajmunkák, parókakészítések és vizondolások a legpontosabban készülnek

Szives pártfogást kér

Zalder és Bajtay

Különböző finom kivitelű

kész játékaruk

gyári áron azonnali szállítással.

Mindenféle e szakmába ágyazott rendeléseket szolid kivitelben olcsó áron eszközöl

Játékárú és famegmunkáló

Oradea-Mare Cuza Voda (Szacsarod)

BYRON STEAMSHIP COMP. LTD. LONDON

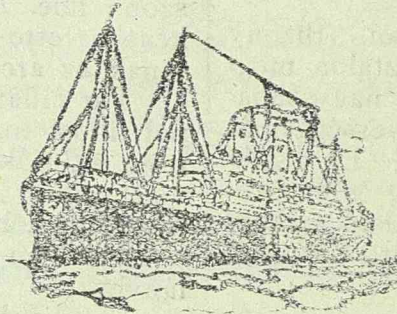
M. EMBIRICOS & CO. BUCURESTI, Str. Paris, No. 1

CONSTANZA direct NEW-YORK

Rendszeres féléves hajójáratok a legnagyobb fennérőntű luxusgőzösökkel, amelyek Constanza kikötőből indulnak

KING ALEXANDER

luxusgőzös Constanza kikötőbe érkezik június 2-án és indul június 4-én direct New-Yorkba

CONSTANTINOPLE

luxusgőzös Constanza kikötőbe és indul június 4-én direct New-Yorkba

Gyorsgőzösekkel az átszállási költségek 50%-al olcsóbbak és Leiben fizetendők.

III. osztályu hajójegy ára : Lei 11.500

Kajitók fennértása, valamint felvilágosítások végett az egyedül szükséges amerikai vizum elnyeréséért forduljon elsősorban cégünkhöz. Pontos leltárismeretes és érdeknélküli felvilágosításokkal és postai levelezéssel készséggel szolgálunk. Címünket megőrizni és feljegyezni kérjük.

Lloyd 1295

M. EMBIRICOS & Co. BUCURESTI, Str. Paris, No. 1

A Kolozsvári CZELL-Sörgyár

GYÁRTMÁNYAI

Hercules és Monostor

duplamaláta

Tápsör

különlegesség

„Reclama” No. 2769.

Sör

utolérhetetlen minőségük miatt vezető márkáknak bizonyultak.

Nagyvárad és vidéke képviselője: „Orient” ipari és kereskedelmi R. I. Nagyvárad

COLUMBIA

FEHERNEMÜGYÁR

ORADEA-MARE, Aradi-ut 23-25.

Sürgőnycim: COLUMBIA.

Gyártmányai

az összes férfi és női fehérnemű a leggyorsabb és legegyszerűbb cseréje árától a legfinomabb kivitelig.

KÜLFÖLDIEKNEK VIZUMOKAT, UTLEVELEKET a leggyorsabban, legolcsóbban megszerző FUTÁRJÁRAT NAPONTA!

Bármely Bucaresti és Kolozsvári megbízást elvállalunk

Külföldre utazóknak díjmentesen szolgálunk felvilágosítással
Mezey Mihály u. 7. Telefon: 2-21. KÁLMAN ES SZIRMA

NYILTTÉ

Keresünk egy ügyes agilis szakképzett, intelligens megjelenésű kereskedelmi utazót övid-, kötött-, szövött-, norinbergi és diszúru szakmából, ki Erdély-, Szilágy- és Anát vidékét huzamosabb ideig látogatott és elsőrangú cégeknél teljesen bevezetve.

A román és német nyelvek bírása előben részesül.

Részletes sajátkezűleg írt ajánlatokat fényképpel együtt a Hegedüs Hirlapiroda „Agis” jeligével továbbít. Az ajánlatok nem alkalmaztatás esetén visszaszármasztatnak.

APRÓHIRDETÉSEK

Eladó egy 4 üléses személy autó. Szőlők 1 holdtól 19 holdig. Házat 35 ezer lejtől 1 millióig. Értekezhetni: Tománénál délután 3 ig Nilgesztelep, délután 4-7 ig Körös-u. 7. Vasárnap és ünnepnap egész nap otthon vagyunk. 351H

Jó karban lévő Wertheim-kassza, ablakrámkák és egyesületi dupla keptárak eladók. Berkovics utca 50. 344

Két hold szőlő a Görögoldalon eladó. Értekezni lehet dr. B. üll ügyvédnél. Zöldfa utca 6. 350

Átvennék egy foglalt másodosztályú vendéglőt lakással együtt. „Biztos megélhetés” jeligére címetek a kiadóba kérek. 358

Eladó ház, melyben üzlet és elfoglalható lakás van. Körös utca 5. 359

Egy jó karban lévő divány eladó. Nyomda utca 2. sz. 334

Eladó háromszobás villa azonnal beállítható, nagy gyümölcsös udvarral. Nilgesztelep 100/42. Értekezni ugyanott. 333

Perzsa szőnyegek

gyári szőnyegek minden nagyságban, hencsertakarók, függönyök hálósobák nagy választékban. Wertheim-kasszák minden nagyságban, leszállított árak mellett.

Beck és Benjamin
Strada Cogalniceanu
(Várady Zs.-u.) 11. sz.
TELEFON 17-03. SZ.

GÉPÉSZ

összes vezérművekről képesítve, Budapestről éves gyakorlati bizonyítvánnyal nagy üzemhez vagy gazdaságban állást keres.

Géplakatos, vasszerelgályos munkák, motorok javítását vállalja. Kiváratra díjtalanul odautazom. Ajánlatot „Szorgalmas” jeligére a kiadóba kérek.

Gyermeke

lesz a legelegánsabb a korzón, ha gyermekkosiját

Szöke Miklósnál
Szt. János-utca 22. szerzi be.
Ugyanott új huzatok, ernyők, gumimázások és mindennemű javítások a legolcsóbban és leggyorsabban készülnek.

Meghívó

A Fatermelő és Kereskedelmi Rt. folyó évi május hó 30-án d. u. 3 órakor Kertész utca 3. szám alatti helyiségében

közgyűlést

tart, amelyre a tekintetes részvényeseket ezennel meghívja.

A közgyűlés tárgyai:

1. Az igazgatóság jelentése az 1922. év eredményéről.
 2. A belügyelő-bizottság jelentése az 1922. évi zárszámadások megvizsgálásáról, a mérleg megállapítása, nyereség felosztása iránti határozathozattal és a felmentvény megadása.
 3. Igazgatósági tagok választása.
 4. Felügyelő-bizottsági tagok választása.
- A mérleg eredeti példánya folyó évi május hó 25-től kezdve az üzleti helyiségben a részvényesek által megtekinthető.
Nagyvárad, 1923. május hó 19.

Az Igazgatóság.

Kivonat az alapszabályok 12. és 13. §-aiból:

Érvényes határozat hozatalára a közgyűlésen legalább öt olyan részvényesnek kell jelen lenni, akik az alaptőkének legalább egy negyedrészt képviselik.

Minden részvényes, ki a közgyűlésen részt akar venni, tartozik a közgyűlést megelőzőleg a társaság pénztárába részvénvét szelvényeivel együtt letenni, hol az öt illető szavazat mennyiségéről térítvényt kap.

Hatóságoktól vagy nyilvános számadásra kötelezett vállalatoktól kiadott letéti igazolványok az eredeti részvények helyett a közgyűlésben résztvevési jogot adó letét gyanánt fogadtatnak el.

Kerthelyiség megnyitás

Van szerencsém a nagyérdemű közönség tudomására hozni, hogy a

Djela-Zorilor Hegyaljához

cimzett vendéglőmet ujonnan átalakítva megnyitottam.

A szórakozni vágyó közönség kényelmére elkülönített fürkéket állítottam fel, hol az ózondus hegyi levegő mellett kitűnő miséségű, saját termésű boraim és a legízletesebb meleg és hideg ételek állanak a t. közönség rendelkezésére mérsékelt áráért. Estélyek és társas összejövetelekre nyitott és fedett helyiségekkel rendelkezek. Naponként kitűnő zenekar hangversenyez. Számos látogatást kér

Vicsay István,

a volt Karger-vendéglő tulajdonosa

Eladó nyomda és könyvkötészet

Gyergyószentmiklóson a Vákár Blanka tulajdonát képező nyomda és könyvkötészet a hozzá tartozó gépekkel együtt teljes felszereléssel más vállalkozás miatt eladó. Értekezni Vákár Lajos kereskedővel Csíkszeredán

15,000 darab
1-ső osztályu téglá
olcsón eladó.
Cím:
a Hegedüs Hirlaprodában.

A „NAGYVÁRAD” APRÓHIRDETÉSEI

Egy szó ára 1-30 lei, vastagabb betűvel 3 lei. A legkisebb apróhirdetés ára 10 szóig 13 lei.

✱ Levelezés ✱

Altábla jutatom és támogatom azon 18-24 éves distingvált modoru, csinos és úde unányt vagy unáaszonyt, aki szabad időmben szórakoztatna — Dikréció bizosítva. Levelet „Gazton 30” jelígre kiadóhivatalba kérek. 332

✱ Házasság ✱

Mindazon urleányok és urnők elérik egyik fontosabb céljukat, ha a **Rimanóczi utcán Kertész** női divat üzletében szerzik be az övet selyem és nyári kelme szűkegletűket, amennyiben az árak olcsóbbak mint bárhol. E cég elismert, szolid és megbízható. 107

Két millió lei vagyonnal rendelkező keresztény fiatalember megnőülne. — Cim: Iroda, Pável-utca 5. 329

✱ Oktatás ✱

Angolt tanulnék perfect nyelvtanártól. Cim Pakala Gyógyesztárban. 310H

✱ LAKÁS ✱

Központban különbejáratu parkettes szoba, fűdőszoba használattal, — ezenkívül szoba külön konyha használattal kiadó. Pável-utca 5. 322

Izr. urleány lakótársnak ajánlkozik. Cimet a kiadóba kér. 318

Beköltözhető 2-3 szobás lehelőleg magánházat keresek 110-120 ezer leig. Cimet „Magánház” jelígre a kiadóba. 317

Egy szoba, konyha és mellékhelyiségekből álló lakásomat elcserélném ugyanolyannal. Cim: Pece-utca 12 Schlésinger. Ny

Kis szobát keres butorral vagy anélkül magas bérlet intelligens kereskedő. Cim Hegedüs Hirlap-irodában. 343H

Magas lépésszel elcserélném Zódfa-utcán levő 4 szobás, parkettes, fűdőszobás modern lakásomat egy központban levő 5 szobás, orvosi rendelőnek is alkalmas lakással. Cim dr. Osváth, Rimanóczi-utca 5. 348H

Leépéssel keresek 2 szobás, tágas lakást, lehet a város külterületén vagy a közeli községben. Értekezni Szaniszló u. 35, Tóth 354

Különbejáratu csinosan butorozott szoba kiadó. Értekezni Iroda Str. Samuel Clain 8. (Szabad-ság-u. 341

✱ Alkalmazás ✱

Ménas vagy iatlicomes-teri állást vagy állatorvos mellett kórházi alkalmazást keres négy szemeszterrel rendelkező állatorvos jelölt. Hat évi praktisszal műtéteket is végez Cim Lukács György, H-lász-utca 31 szám. 254

Ügyes, értelmes ember román magyart, bármilyen állást keres. Raktárnoknak, felügyelőnek elmegy. Fecské-utca 1. Bumb János. 294H

Nagyobb vállalat keres román-magyar-német nyelvet szóban és írásban bíró, kereskedelmi képzettségű reprezentatív tisztviselőt Ajánlatot „Agilis” jelígre a kiadóhivatalba kér. 331

Több évi kereskedelmi praxissal rendelkező könyvelési tisztviselő, gépiró is. állást keres. Cimeket a kiadóba kér. 328

Egy éves leánykám mellé keresek jobb házból való leányt Balázs, Várház-utca 47. 327

Perfect gépirónő, több évi irodai gyakorlattal állást keres. Diktálás után románul helyesen ír. Cimeket a kiadóba kér. 143

Román tisztviselő, ki a magyar nyelvet is tökéletesen bírja, délutáni irodai munkát keres. Cimeket „Román tisztviselő” jelígre a kiadóba kér. 198

Érettségizett urinő csakis vidéken nagyobb gyermekek nevelését vállalná zongora tudással. Cimeket a kiadóba kér. 207

Jó házból való zsidó leányt, aki főzéshez is ért, házileánynak, orih. családnak fővénnek, hol családtagnak tekintenék. Biederman, Kapucinus-u. 5. sz. 320

Suche Tagsüber Stelle, zu grösseren Kindern, als Erzieherin Zuschriften unter „E-fahren” an die Verw. des Blattes 309

Uszodába felvétetik uszómester, férfi, női kabinosok, masszírozó, tyúk-számvágó, értéktárgykezelő, jegyszedők, ács, színtelatos tanulók, tető kátrányfestők. Értekezni délután 3-7 óráig. Pankolics uszoda. 326H

Szobaleányokat urleányról, éves bizonyítvánnyal 1200 lei fizetéssel és lakással fogad: Park-szálló. 347H

Fodrász segéd idősebb, jó munkás beléphet, Jurovits fodrász. 345H

Főzni tudó mindenes azonnali belépésre felvétetik. Cim Szegáll, Széchenyi-tér 1 szám II em. 239

Özv. ur asszony házvezetőnőnek menne vidékre is. Cim a kiadóba. 305

Verlässliches Kinderfräulein gesucht. Adresse in der Hegedüs Hirlap-iroda. 353

Irodaszolgálat állást keresek azonnali. Cimet „Irodaszolga” jelígre a Hegedüs Hirlap-irodába kérek. 349H

Mindenes azonnali belépéssel. Jelentkezni Uri-u. 8. „Ardeal”-ban. 335

Jegyzői teendőkhöz jár-tas egyén jó fizetéssel alkalmazást nyer Körjegyzőség Krisztor, posta Vag-cái. 335

✱ Adás-vétel ✱

Agilis Tarsat keresek 80 ezer Lei tökével egy már fenálló speciális üzlethez. Biztos jövő és megélhetés. Ajánlatokat kérek „R” jelígre kiadóba. 339

Hallatlan magas árat fizetek hamis fogakért, brilliánsért, Kohn ékszerész Kossuth-u. 7. 894

Veszünk használt ten-niszraketteket, porcellánokat, régi poracákat veszünk, cserélünk. Rakett-javítás, porcellánok művészies javítása Farkas áruház, Zódfa u. 5. 254

Eladó 8 katasztrális hold föld 2 szobás lakás, istálló stb. Weisz Gizi. Nyomda-utca 4. 68

Eladó Lakatos-utca 17 számú ház beköltözhető 3 szoba mellékhelyiséggel, istálló, kocsiszin, borospince 200 ezer Lei. Weisz Gizi Nyomda u. 4. 69

Eladó vasúthoz közel 200 hold területen levő 4 centin felüli 40 centig Luc-fenyőfa megtekintés után átleg is eladó. Weisz Gizi Nyomda u. 4. 70

Magas árban vesznek

brilliáns, arany, ezüst ékszereket és dísz-tárgyakat, töredék aranyat, ezüstöt, arany szájpaelást, arany és más hamis fogakat

Freund Benjámín

ékszerész, Nagyvárad, Calea Regele Ferdinand (Rákóczi ut) 11 szám. Széchenyi szálló épület Ékszer alkalmi áron kapható

Természetes jég 10 ki-logrammonként 5 leirt Bognár és Sántó cégnél kapható, Szarvas-ar 7. 283

Abroszok szalvéták nélkül nagyon olcsón eladók, párnahuzatok, paplanlepedők és női fehérneműk igen olcsón, darabonként is kaphatók Rákóczi-ut 30 jobbra. Szász 177

Remélem

tudja már, hogy leg-gyorsabban intézi el

utílevelét és visumát

Kolozsvárt, Brassó-ban és Bukarestben

DEUTSCH és FIA

futárirodája

Pannonia kávéház

Társat keresek nagyobb vállalatához, vászon, rövid áru üzlethez. Eladó nagy állománál 4 hold szőlő. Weisz Gizi Nyomda-utca 4. 73

Ménkaptárak használtak és ujak olcsón eladók. Bém-u. 17. 241H

Eladó butorüzlet áruak-tárral, lakás-81, modernül berendezett fűdő-házzal együtt. Garai, Arad Str, Banatului 5. 307

Ménkaptárak használtak és ujak olcsón eladók. Bém-u. 17. 241H

Drogéria nagy forgalmu Budapesttől fél árára eladó, vagy román területen levő drogériával elcserélhető. Információkat ad Budapest VII Barcsay-utca 9, Dr. Pogány Brunó 238

Eladó Rákóczi uton gyönyörű nagy szoba egy complethattal konyha használattal évi bér 500 Lei Weisz Gizi Nyomda-utca 4. 71

Eladó tűzben levő gőzfűrés 42 collos gatter, körfűrésszel 14 Hp lokomobilal. Cim. Weisz Gizi Nyomda-u. 4. 72

Házak eladók. Ház-eladás megbízásokat vállalunk. — Kölcsonőket megszerzünk Magánpénzeket jutalékkal kihelyezünk. Adásvételi Rt. Parcul Traian 12. — Értesítés délután 5

Eladó központban gyönyörű magánház, 5 parkettás, fűdőszobás elfog-lható lakással. Weisz Gizi Nyomda-utca 4. 74

Eladó 6 személyes ebéldő porcellán szerviz, étljáró szőnyegek. 12 személyes üveg szerviz 7 féle pohárral. — Weisz Gizi, Nyomda-utca 4. 76

Eladó kétszobás fűdőszobás mellékhelyiségű lakás. Központban kis magánház beköltözhető 2 szobás lakással 170,000 lei. Weisz Gizi Nyomda-utca 4. 75

Eladó Nagyszalontán 9 katasztrális hold prima szántóföld, holdanként 9 ezer lei esetleg hozzá ház, 80 ezer lei. Weisz Gizi, Nyomda-u. 4. 77

Eladó egy darab használt, jókaban levő üzleti rolló ejtő, két darab üveges szárnyu ablak 300/160 mérettel, Halász utca 31- Ház tulajdonosnál 304

Eladó házak

Beköltözhető: Lukács György utcán nagy udvar, istálló, 4 szobás lakás 350 ezer, Schlauch-tér beköltözhető 3 parkettás szobás lakás, istálló, szép kert. Sal Ferenc-utcán magánház 100 ezer, Lakatos-utcán beköltözhető 3 szobás lakás, istálló, pince, kert 200 ezer. Pável-utcán szép ház 340 ezer. Kálvária-utcán beköltözhető 4 szoba, fűdőszoba, nagy kert 280 ezer Csengeri-utca 5 számú ház két részben is olcsón eladó. Halász utca 40 sz. ház beköltözhető 2 szoba előszobás szép lakással, 220 ezer lei. Vannak kisebb nagyobb házak, szőlők, birtokok egy és kétszobás azonnal beköltözhető lakások, butorozott szobák. Bizományba barmit elfogadok. Ha házat, lakást, szőlőt, butorozott lakást eladni, kiadni, cserélni akarja, forduljon bizalommal hozzám diszkrétén, azonnal elintézem.

Eladó egy darab használt, jókaban levő üzleti rolló ejtő, két darab üveges szárnyu ablak 300/160 mérettel, Halász utca 31- Ház tulajdonosnál 304

Eladó egy darab használt, jókaban levő üzleti rolló ejtő, két darab üveges szárnyu ablak 300/160 mérettel, Halász utca 31- Ház tulajdonosnál 304

Eladó egy darab használt, jókaban levő üzleti rolló ejtő, két darab üveges szárnyu ablak 300/160 mérettel, Halász utca 31- Ház tulajdonosnál 304

Eladó egy darab használt, jókaban levő üzleti rolló ejtő, két darab üveges szárnyu ablak 300/160 mérettel, Halász utca 31- Ház tulajdonosnál 304

Eladó egy darab használt, jókaban levő üzleti rolló ejtő, két darab üveges szárnyu ablak 300/160 mérettel, Halász utca 31- Ház tulajdonosnál 304

Eladó egy darab használt, jókaban levő üzleti rolló ejtő, két darab üveges szárnyu ablak 300/160 mérettel, Halász utca 31- Ház tulajdonosnál 304

Ismét magas árban vesznek arany ezüst és brilliáns tárgyakat
KLEIN
ékszerárüház
Avram Iancu 4
(Kossuth-u.)

Percecián étező szerviz 12 személyes és 6 személyes mokka garnitúra eladó. Rákóczi ut 30 jobbra 174

Háztelek eladó a Szé-lea-utcai hid közelében. Értekezni: Palász utca 17. háztulajdonosnál. 316

Rojtos selyem nagy kendők és selyem paplanok Rákóczi-ut 30 jobbra. 176

Különféle butorok olcsón eladók. Rákóczi ut 30 Szász. 175

Koverkot új női kabát, bécsi modell eladó, perzsa és szmína szőnyegek minden nagyságtan olcsón kaphatók. Kézimunkákban nagy választék. Rákóczi-ut 30 jobbra 178

Pianinó

fekete keresztthuros hárfá, pedálos, ki-tűnő hangu, első-rendű gyártmány: Hofman és Czerny és egy

rövid zongora

jutányos árban eladó

Sternberg

Nagyvárad, Kishídő. Telefon 13-45.

24% kamatra keresünk magánpénzt teljes fedezetel. Adásvételi Rt. Parcul Traian (Széchenyi-tér) 12. Értesítés délután. 6

Malme'adás Eladó két-járatu gőzmalom, ugyan-oltt cséplőgérillura felsze-reléssel, valamint 200 méter tűzifa. Cim Kegyek község, Szathmáry Láslo. 259

Rulikovazsi-uti telek eladó. Értekezni mellette. Aulich-utca 1. 277H

„Stabil” gépek és felsze-relések lerakata, Nagyvárad, Nagypiac-tér. Telefon: 16-85. Raktáron tartott kerekéket, csapágyskat minden méreben. 61

Keveset használt 36 és 37 es fehér, félváson cipők olcsón eladók. Szacsavay-utca 19

Sürgösen eladó ház át-ehető 3 szobás lakással. Negytemető-utcán. 240 000 „Gladiator”-ügynökség, Fő-utca 16. 352

Elsőrendű gyártmányu pianinó eladó. Vajász, Gerliczy-utca 16. 315H

Tömegcikk országos el-helyezésére most alakult gyár agilis, rövidárusok-nál jól bevezetett, megbízható utazót keres. — Ajánlatokat „Tömegcikk” jelígre a kiadóhivatal to-vábbít. 340

Asztalos

műhelyeme meg nagyobbított áthelyeztet.

Kitűnő munk Szolid áral

Tiszta

asztalos Kapucinus

Eladó babakele-egészen új, nagyon gyermek fűdő-kád Rákóczi-ut 30 jobbra, Szász 174

Vendéglősök mebel Abroszok, szék-nél, olcsón eladó Rákóczi-ut 30 jobbra, Szász 174

Jégszekrény jó ka-vendéglősöknek, mé-soknak igen alkalmas eladó. Cim a kiadóba. 31

Ferenc-utca 10 szobás ház sürgösen eladó. költözhető lakással. kezben ugyanott, a kiadó tulajdonosnál. 31

Perzsa kápeny aka-gallérral eladó. Megte-hető délután 4 óráig. László tér 16, udvar jobbra.

Gyermekkocsi gumikerekűk, átalakítható olcsón eladók. Ugyancs-viláokat, ernyőket csinálunk. Hármastu'ajdonosnál. 31

Szabadonfutó, kor-fékes kerékpár eladó. tekinthető délután, ház utca 41

Eladó hálészobabuto-rollek, szalorgarnit-perzsaszőnyegek, sel-függönyök, konyhakre-asztalok, vaságyak be-tétek. Háztulajdon-Str. Samuel Clain 8. badság utca

Gyermekkocsi alig na-lt, modern, eladó. Lu-tács György u. 26. 31

Különfélék

3 pár női harisnyó 2 párt, 2 pár zokni párt varr Gondáné, Djanich utca 2.

Utílevelokhez, bérle-hez legjutányosabban-szít fényképeket Ze-fényképez, Szaniazó-25. szám.

Háromszáz ezer lei táblázásra, negyven-lei kézi biztosítéka, mndkettő kisebb tét-ben is azonnal meg-ható. Pável-utca 5.

Pilásé és gouvvré murak olcsón és jól készű-Tekei u. 22. sz. a.

Negyvenezer lei an-nal kiadó kisebb tét-ben kézi zálogra, Pá-utca 5.

Egy intelligens fiatal-ber teljes ellátásra fe-tetik. Cim a kiadóh-talban.

Diósy Mihály kézmű-rajzoló, Pável-utca 20-lakik.